

„Kifelé menet megmutatja nagy kiterjedésű gazdaságát és a roppant fölhasználtakat. A kert végében még ott a sok homokzsák, a Sajó nyári áradásának mementójaként. Igen, az árvíz sem ismer határokat.”

„Merre jártál, püspök testvér?” ▶ 5. oldal

„A reformkori Pesten, az egész gyorsulási folyamat kezdetén még az evangélikus áramlat is a meghatározó trend egyik mozgatója volt, mára azonban nagyjából bele-szürkült a városképbe.”

Pesten a lélek ▶ 7. oldal

„Azoknak, akik a protestánsok számára is jó lelkiismerettel vállalható, közelebbi zárán-doklatra vágnak, vonzó célt jelenthet a né-metországi Szász-Anhalt tartományban talál-ható Luther-út.”

2017 felé ▶ 8. oldal

„Padprédikáció” ▶ 5. oldal

Interjú Schmidt Egon ornitológussal ▶ 6. oldal

Bajor–magyar emlékek ▶ 9. oldal

Új év az egyetememben ▶ 10. oldal

Közelebb az Élethez ▶ 11. oldal

Tanítványok közössége ▶ 13. oldal

„Ébredj, bizonyágtévő lélek!”

Megkezdődött az Október a reformáció hónapja rendezvénysorozat

▶ A hónap első napján, október 1-jén, pénteken kezdetét vette a protestánsok ünnepi hónapja. A rendezvénysorozat nyitóalkalmára idén is a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) budapesti székházának kápolnájában került sor a protestáns egyházak vezetőinek, lelkészeinek, delegáltjainak részvételével. A templomi együttlételet sajtótájékoztató előzte meg, melyen – többek között – a MEÖT főtitkára, dr. Bóna Zoltán ismertette a hónap – lapunk múlt heti számában közölt – főbb programjait.

A 2010-es mottó – „Ébredj, bizonyágtévő lélek!” – önmagáért beszél. A 18. századi ének misszióra, hitünk bátor megvallására, meghirdetésére biztat. Az ünnepi hónap nyitó istentiszteletén az igehirdetés is ezt az üzenetet helyezte a gyülekezet szívére.

Bóna Zoltán köszöntő szavai után a régi ébredési időszakokra való emlékezéssel kezdte Ef 5,14 és 2Tim 1,8–9 alapján tartott áhítatát a MEÖT elnöke, D. Szabik Imre. A nyugalmazott evangélikus püspök utalt arra, hogy az „Ébredj, bizonyágtévő lélek!” kezdetű éneket nem egy lelkész, hanem egy laikus író-költő, Bogatzky Károly (1690–1774) adta közre. Bár az éneket indító mondat ilyen formában nem szerepel a Bibliában, üzenete mégsem idegen a Szentírásból: tanúságtételt hordoz.

„Ébredj! – kérdezhetnénk: miből?” – tette fel a kérdést Szabik Imre. Nyilvánvalóan a lelki halálból, melyben a legtöbb ember él. Egyedül a Szentlélek tud ébreszteni, s ezért kell imádkoznunk; a közöny sötét éjszakájából ébredni csak általa lehet. A magyar nép többsége közönyösen nézi, mi történik a társadalomban, mit tesznek az egyházak. Ébredésre van szükség a hitetlenség homályából is.

Ébredjünk – mire? Tanúságtétellel, martíriára. Ma nem meghalni kell Krisztusért, hanem élni és tanuskodni

ni róla! S az tud tanuskodni, akinek felragyogott Krisztus, aki találkozott vele. Fölragyogott-e nekünk is a Krisztus? Hiszen csak akkor lehetünk hiteles tanúságtévők, ha ez megtörtént az életünkben. Akkor nem fogunk félni, és nem fogjuk véka alá rejtetni azt, amit tőle kaptunk.

Végezetül: miért fontos a tanúságtétel? Azért, mert hallatlanul nagy a tudatlanság a lelkekben a kereszténységről, a reformációról. Szólni kell a „nagy tudatlanság idején”, amikor „a napok gonoszok”, azaz az idő múlik, s a kairoz, az alkalmas idő elszalad – fejtette ki a püspök.

A negyvenes években az evangélikusok énekelték az ideai ünnepségsorozat mottóját választott éneket. Akkoriban sokszor laikusok hirdették az igét. Hol vannak ma gyülekezeteinkben ezek a laikusok? A reformáció egyik alapigazsága, az egyetemes papság elve alapján mindenki

klasszikus zeneművel, furulyaszóval, hárfajátékkal szolgáltak. A délután második felében három – más-más szakterületről, élettapasztalattól, nézőpontból megfogalmazott – előadás hangsúlyozta a teológiai szemlélet fontosságát, gyakorlati életben megvalósuló hasznát: a felszólalók a MEÖT 1925-ben alapított folyóiratát, a *Theológiai Szemlét* köszöntötték.

Elsőként dr. Kádár Zsolt egri református esperes, a folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke méltatta a negyedévente megjelenő lapot (*képiükön*), majd – főszerkesztőjeként – dr. Bóna Zoltán átadta a szót Szászfalvi László egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkárnak, aki *Teológiai szemlélet* és a *politikatudományban* címmel tartott előadást.

Hívó ember, református lelkész bizonyágtételét hallhatták a megjelenetek, valamint vallomást arról, hogy a

FOTO: MÉSZÁROS GÁBOR

nek szabad tanúságtévőnek lenni, mégis mintha elnémult volna ez a bizonyágtévő hang. Töltsön el minket újra belső erővel a reformáció szelleme, hogy fölébredjünk tanúságtételre, a bizonyágtétel belső kényszerére – zárta igehirdetését D. Szabik Imre püspök.

Az áhítat után a Baár–Madas Református Gimnázium növendékei többszólalú kánonokkal, verssel,

politikai változások közepette hogyan lehet az egyedüli biztosra, az istenhitre támaszkodni. A politikai hangsúlyozta: az emberi felhatalmazásnál sokkalta nagyobb jelentőséggel, egészen más minőséggel bír az isteni elhívás ténye, az isteni felhatalmazás tudata.

▶ Folytatás a 4. oldalon

Reformáció 2010: retró vagy intró?

■ KORÁNYI ANDRÁS

Egyre inkább divatos, ami régen volt divat: a „retró” lassanként kultikus-sá válik. A polcokon a régi papírba visszabújtatott csokoládé, az évtizedekkel ezelőtti stílusú, de még száradó lakkosáru fadóba szerelt rádió, a televízióban a fél évszázaddal ezelőtti Budapest vagy balatoni nyár, a hatvanas évek kiállításai a kis múzeumsarokban. Mintha nemcsak a múlt tárgyai, formái és eseményei bukkannának fel, hanem az erőteljes visszavágás is a „csak a szépre emlékezem” jegyében. Ez volt az ifúság, az indulás, egy sokszor végletesen leegyszerűsített és – talán vörösebből – rózsaszínre festett világ.

A reformáció hónapja szinte kínálja ugyanezt a lehetőséget, életérzést. Térjünk vissza nagyszüleink, dédszüleink lelki gyökereihez, tegyünk egy-egy hangulatos kirándulást a múltba: a templomba, egy-egy régi időket idéző előadásra, emlékező istentiszteletre. Vagy akár ássunk mélyebbre is, hiszen ott olyan őseredetű kincsekre bukkanhatunk, mint Bach vagy Mendelssohn zenéje, Cranach vagy régi oltárképfestők remekei, a kezdeteknél lángoló reformátor atyák írásai, prédikációi, személyes életüknek, személyiségüknek eddig rejtett titkai, intimitásai.

A retró hangulata mintha itt is mindent egy csapásra könnyebbé tenné, hiszen a régi receptből főzni, az ősi titkot keresni, a régi kottából énekelni a kellemes zamat mellett még nagyobb biztonságérzetet is ad. És ebben az emlékezésben, múltidézésben nemcsak – sokszor leegyszerűsített és idealizált – vigasz van, de olykor valódi erő is.

Csakhogy. Előző nemzedékek hitte, hagyománya, életformája éppen úgy nem lesz elegendő, mint ahogy a nagypapa kényelmes tévézőző károsszéke sem teszi könnyebbé vagy kellemesebbé a képernyőről rám törő horrorfilm vagy erőltetetten laza és személyes intimitásokban gázoló sztárműsorok nézését. A reformáció ugyanis nem pusztán örökség, legyen az bármilyen fényes, felemelő vagy hangulatos. Mint ahogy a templom sem elsősorban műemlék, a prédikáció sem patinás életbölcseesség, és az úrvacsora sem valamiféle felemelő emlékvacsora. Olyan rossz pedig mégsem lehet a helyzetünk, hogy a múlttal játszódva festegessük el minden rózsaszín árnyalatunkat – sőt a kontraszt kedvéért egységes, kékes mélyszürke háttérrel is adva az összképnek –, hogy a múltban nyerjünk menedéket. Egyházunknak, gyülekezeteinknek ugyanis nemcsak múltja és jelene, hanem jövője is van.

A zsinat minapi ülésén kaphattunk ismertetőt azokról az összegyűjtött

adatokról, amelyek az elmúlt húsz esztendőnkéről sok tekintetben tanulságos és hasznos összkepet adnak.

Népmozgalmi adatok, elvégzett szolgálatok, az egyházfenntartás gazdasági számai gyűlekezetekre, me-

„**Háromszázezer evangélikus a népszámlálás szerint, kétszáz-ezer ismert egyháztag, százezer egyházfenntartó. Ismételten visszaköszönő arányszám: reálisan 2,5 százaléknyi evangélikusról beszélhetünk ma Magyarországon.**

gyékre, kerületekre bontva tartanak elének tükört. Háromszázezer evangélikus a népszámlálás szerint, kétszáz-ezer ismert egyháztag, százezer egyházfenntartó. Ismételten visszaköszönő arányszám: reálisan 2,5 százaléknyi evangélikusról beszélhetünk ma Magyarországon. És a sokféle adaton túl a sokkalta több feladat, lehetőség, amely ezekből a számokból és ábrákból következik... Hiszen meg kell tanulnunk úgy látni és érteni magunkat, hogy nemcsak a múlt tényeihez viszonyított jelen miatti csüggedésről beszélünk, hanem a jövőnk iránti lelkesedésről is!

Milyen jó lenne, ha a reformáció ünnepe és hónapja nemcsak visszatekintés lenne, ha az ötszázadik évfordulóra készülés 2017 felé nem csupán keveseket lelkesítené, hanem megnyílnánk a jövő, a saját jövőnk felé. Ha múltunk nemcsak „retró”, hanem „intró” is lenne, azaz igazi, tudatos belépés a tervezésbe, az építésbe, a cselekvésbe.

Hiszen a reformáció örökségében például azt is felfedezhetjük, hogy a Szentírás nem valamiféle ősi szöveg, amelyhez visszatérhet a múlta szomjazó, hanem azzal a Lélekkel olvasva, amellyel megírták, a jelenből a jövő felé vezető Isten szava. Az úrvacsora sem valamiféle kedves, konfirmációs emlék felelevenítése, hanem a jelen levő Krisztussal való közösség. Az istentisztelet, a liturgia és a keresztény élet sem egyszerű hagyományos formakeresés, hanem vallomás az élő Istenben vetett reménységünk-ről és bizalmunkról.

Ennek szívbéli eldöntése az a kapu, amely megválaszolja azt a kérdést is: retró- vagy intrókeresztények vagyunk-e? Azaz múltban élő vagy a jövő felé is nyitott evangélikusok?

A szerző egyháztörténész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense

SZEMÉLYES TÖRTÉNELEM

Bajor–magyar emlékek

▶ Európában az 1989–90-ben kezdődött rendszer-változtatási kísérletekkel párhuzamosan megújult az egyházak kelet–nyugati érintkezése is. Így például a német evangélikus egyházak – tartományi tagozódásuknak megfelelően – megerősítették addig is élő törekvéseiket, hogy egy-egy korábbi szocialista országban működő evangélikus egyházzal kapcsolatokat ápoljanak. A Württembergi Evangélikus Egyház például így választotta Szlovákiát, az Észak-elbai pedig a Baltikum országait. Mi – talán az évszázadokra visszatekintő bajor–magyar kapcsolatok okán is – 1992. november 23-án Schweinfurton a Bajor Evangélikus Egyházzal köthetünk testvéregházi megállapodást.

A kapcsolatok terén sokat jelentett, hogy dr. Johannes Hanselmann püspök, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) korábbi elnöke többször járt hazánkban, így püspöki beiktató-somkor is, 1987-ben.

Ősztönző zsinat

Az előkészítő tárgyalások után bajor testvéreink négytagú küldöttséget hívtak meg zsinatukra, egyúttal felkérték a zsinat megnyitói istentiszteletének megtisztelő igehirdetői szolgálataira. Küldöttségünk a plenáris üléseken és a bizottságokban részletesen beszámolhatott egyházunk életéről. Schweinfurton a két egyház elhatározta, hogy megosztjuk egymással spirituális és teológiai tapasztalatainkat, és kicseréljük istentiszteleti, diakóniai, kulturális, oktatási és nevelési munkánk eredményeit.

Megindultak tehát a kölcsönös gyülekezeti, egyházmegyei, oktatási-nevelési és diakóniai intézményi látogatások. Kértük, hadd tanulmányozhassák a német börtönmisszió mindennapjait is azok a lelkesek, akik hazánkban akkor kezdték el ezt a munkát.

Ösztöndíjak segítségével évente többen tanulhattak hosszabb-rövidebb ideig Németországban teológiai

helyzetét – azt a kérdést tették fel nekem, hogy most éppen hol szorít legjobban a cipő, melyik területen kellene leginkább, leghamarabb segítség.

Rudabányán megélt segédlelkészi tapasztalataimról beszéltem: mit jelentett ott a hatvanas évek elején a szórványsors. A központból még tizenegy közeli-távolabbi településre jártam istentiszteletet tartani, és összesen hatvanhat község tartozott hozzám. Elmondtam, hogy sok lelkészünk vasárnaponként rendszeresen három-négy szolgálatot is végez, és ehhez most társultak az engedélyezett hittanórák. Mi lenne ma, 1992-ben Magyarországon a prioritás? Lelkeszeinknek a szórványokban legfeljebb Traubtrau vagy Wartburgra telik. Ezek ugyan jó „lutheránus” autók, mert sokszor vallják azt, amit Luther a birodalmi gyűlés előtt – „Itt állok, másként nem tehetek. Isten engem úgy segéljen!” –, ám a szórványokban megbízható járművekre lenne szükség!

A zsinat tapsban és nevetésben tört ki, és egyhangúlag azonnal megszavaztak ötszázézer akkori német márkát egyházunk szórványlelkészeinek. Ebből kezdtük el az Opel Corsa-akciót, és a következő években is kaptunk támogatást a szórványautókra. Ezenfelül több temp-

Mindkét fél részéről évente sor kerül a megállapodás végrehajtásának részletes értékelésére is. Tegyük hozzá, hogy a Németországi Protestáns Egyház (Evangelische Kirche in Deutschland, EKD) egyik tartományi egyháza sem ápol ilyen régi és ilyen magas szintű partnerkapcsolatot más ország egyházával.

Orosházi példa

Hadd említsek meg példaként egy esetet az oktatási-nevelési együttműködés területtől. Orosháza gyülekezete óvodát indított (épp az elmúlt hét végén ünnepelte fennállásának tizenöt éves jubileumát). A bajor egyház szakemberei meglátogatták az intézményt, és elismerésüket fejezték ki az ottani munkát látva. Felajánlották, hogy segédkeznek olyan, elsőként náluk bevezetett „óvodai élménypark” kiépítésében, amely megmozgatja a gyermekek fantáziáját, és próbára teszi testi ügyességüket. Öröm volt megcsodálni, hogyan „varázsolódott át” a korábban kopár udvar – az óvoda azonnal bemutatódó tanintézmény lett a főiskolai képzés hallgatói számára.

Az óvodából kinövő gyermekek számára a gyülekezet később általános iskolát, majd gimnáziumot is létesített – átgondolt, okos egyházi oktatási-nevelési stratégia!

Tartósan megpecsételve

Végezetül hadd idézzem a testvéregházi csoportos látogatások egyik drűs jelenetét is.

Egy Bács-Kiskun megyei gyülekezeti látogatás alkalmával az egyik este presbiter házigazdánk hívott meg kóstolóra a pincéjébe. Asztalhoz ültetett a jó szőlőtermésről áruklódó környezetben, majd előkerült a csípős házikolbász és a vörösbor. A német nyelvben kevésbé jártos házigazda sejtette, hogy ilyenkor – amikor egy bajor püspök és más előkelő vendégek telepsznek le nála – illendő lenne valami egyházas köszöntőt mondania. Főlemelte hát poharát, és rövid gondolkodás után kivágta: „Halleluja!”

Az egyik bajor hölgyvendég ezen annyira meglepődött, hogy feldöntötte vörösboros poharát. A nedű pontosan a vele szemben álló fiatal bajor egyházfőtanácsos gondosan vasalt galambszürke pantallóján kötött ki. A gazda ügykezett letörölni a bíbor színébe hajló nadrágot, a hölgy pedig bünbánóan megígérte, hogy reggelre a szálláson kimossa és kivasalja.

Néhány hónap múlva szép nyomtatott értesítést kaptunk: esküvői meghívót. A vörösboros akció következménye házasság lett! Nos, ilyen eredményt is hoztak a testvéregházi kapcsolatok...

■ D. DR. HARMATI BÉLA

A szerző egyházunk nyugalmazott püspöke

Mustármagkezdett

Tizenöt éves az orosházi óvoda

Egész napos ünnepséget rendeztek október 2-án az orosházi evangélikus óvodában. A város és egyházunk legnagyobb létszámú óvodája 1995 óta működik egyházi intézményként, immár több mint százhatvan gyermekkel. Pedig a kezdetekkor mustármagnyi volt a jelenlegi intézmény.

A történeti visszatekintés után az intézményt köszöntötte – az időközben a város polgármesterévé is megválasztott – dr. Dancsó József országgyűlési képviselő, majd a Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium dísztermében folytatódott az ünneplés. A szép napot hálaadó is-

A kilencvenes évek legelején csak szerény álmom volt, hogy legalább a hitoktatás megkezdődhessen az óvodákban. Múlt szombaton Győri Gábor esperes (óvodaalapító) és Révész Józsefné nyugalmazott óvodavezető elevenítette föl a bajor segítséggel létesült intézmény történetét, amelynek a lényege, hogy az Úr csodásan működik.

tentisztelet zárta, amelyen Gáncs Péter püspök hirdette Isten szent ígését.

Az ünnepséget Vajer Tímea óvodavezető szervezte Fehér Borbála iskolaigazgató segítségével. A rendezvényen – többek között – jelen volt egyházunk országos igazgatójának, Kákay István, illetve az oktatási osztály vezetője, Hajdó Ákos is.

■ – RJ –

Börtönlelkészi együttműködés

▶ A Magyarországi Evangélikus Egyház Ökumenikus és Külügyi Osztályának meghívására szeptember 19-én érkezett Budapestre a Bajorországi Evangélikus Börtönlelkészi Szolgálat vezetője. Ralf Grigoleit börtönlelkész látogatásának célja – egyebek mellett – a Magyarországi Evangélikus Egyház Börtönlelkészi Szolgálatával való személyes kapcsolatfelvétel volt. Hazánkban három büntetés-végrehajtási intézetben két főállású és két részfoglalkozású evangélikus lelkész végez börtönlelkészi szolgálatot.

Ralf Grigoleit szeptember 20-án a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet Maglódi úti III. Objektumában részt vett – Magyar Sándor büntetés-végrehajtási alezreduddal, a III. objektum parancsnokhelyettesével, Cselovszkyné dr. Tarr Klárával, az ökumenikus és külügyi osztály vezetőjével, valamint Bízik László bv. lelkésszel együtt – azon az istentiszteleten, amelyet Vári Krisztina bv. lelkész tartott az előzetes fogvartásban lévő férfiakkal. Az istentisztelet után megtekintették a III. objektumot.

A nap folyamán Grigoleit lelkész – dr. Szabó Lajosnak, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorának meghívására – előadást tartott a bajor börtönlelkészi szolgálat múltjáról és jelenéről. Az előadáson professzorok, teológiai tanárok, teológushallgatók és egyházunk börtönlelkészei vettek részt.

A bajor vendég másnap a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet I. Objektumában, a Nagy Ignác utcában találkozott egyházunk börtönlelkészeivel. A megbeszélés középpontjában a bajor és a magyar börtönlelkészi szolgálat jövőbeli

együttműködésének tartalmi kérdései álltak.

Ugyancsak az I. objektum volt a helyszíne a szeptember 22-i börtönlátogatásnak és istentiszteletnek,

amely Ralf Grigoleit, Cselovszkyné Tarr Klára, illetve egyházunk börtönlelkészei, továbbá teológushallgatók részvételével zajlott. Az istentiszteletet Bízik László bv. lelkész tartotta az előzetes fogvartásban lévő női fogvartottakkal.

Az ezt követően zajlott megbeszélés résztvevői a börtönlelkészi szolgálatok, illetve a magyarországi büntetés-végrehajtás intézményei közötti együttműködés lehetőségeit vették meg. Jelen volt az eszmecserén – a büntetés-végrehajtás részéről – Csóti András bv. vezérőrnagy, bv. főtanácsos, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának stratégiai és koordinációs helyettese, Boglyasovszky Csaba bv. dandártábornok, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnoka, Magyar Sándor bv. alezredudd, továbbá Ralf Grigoleit, Cselovszkyné Tarr Klára, valamint börtönlelkészi szolgálatunk tagjai: Aklan Béla Sándor, Bízik László, Jánosa Attila és Vári Krisztina.

■ VÁRI KRISZTINA

Dr. Harmati Béla és dr. Johannes Hanselmann püspök 1992. november 23-án aláírja a bajor–magyar evangélikus testvéregházi szerződést

át, egyházzénét, pedagógiát, és vehettek részt különféle szakképzésekben. Nem feledkeztünk el a hazai német ajkú gyülekezetek és a németországi magyar szórványok lelkigondozásáról sem. Óriási jelentőségű döntés volt számunkra, hogy a reformáció országának nálunk legalább tíz-szer nagyobb egyháza kezdeményezte a velünk való szorosabb kapcsolatok felvételét.

A motorizáció kezdetei

Bevallom, nem kis izgalmat jelentett, amikor a schweinfurti zsinat plenáris ülésén – miután a beszámoló alapján megismerték egyházunk

lom (például a dunaújvárosi), több iskola (például az aszódi gimnázium) és intézmény (például az Ordass Lajos Oktatási Központ Révfülpön vagy Balatonszárszón az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon) elsősorban a bajor testvéregház támogatásának köszönhetően épült fel, indult el.

1992-ben a megállapodás három évre szólt. Ezt 1995-ben Regensburgban öt évvel hosszabbítottuk meg, majd 2000 és 2005 után most, 2010. október 12-én délután 15 órai kezdettel a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban írjuk alá az újabb szerződés hosszabbítást.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat őszi kétnapos konferenciát tart október 15-én és 16-án, péntek délután 15 órától szombat délután 2 óráig Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (Széchenyi u. 8–12.).

Téma: *Belső harmónia*. Tervezett program: *Könnyen billenő harmónia; Lojalitáskonfliktus; Kő kövön (pszichodramatikus játék); Harmónikus személyek – gondolatok és képek a Szentírás fényében; Belső szabadság*.

Érdeklődni és jelentkezni lehet: Balogh Éva: 20/824-4723, bodzaborok@gmail.com; Honti Irén: 20/824-5629, hirene@citromail.hu; Heinemann Ildikó: 20/770-0442, ildiko.heinemann@lutheran.hu; Kulcsár Zsuzsanna: 20/824-2256, kulzsi@hotmail.com.

Szeretettel várjuk önkéntes segítőinket és az érdeklődőket!

HIRDETÉS

A Pesti Egyházmegye egyházmegyei missziói délutánt tart október 16-án délután 15 órától 18 óráig. Cím: Újpesti Evangélikus Egyházközség, 1034 Budapest, Lebstick M. u. 36–38.

A program menete

- 15.00: Éneklés, megnyitó – Györi János Sámuel egyházmegyei missziói előadó
- 15.15: Előadás – Solymár Péter nyugalmazott újpesti lelkész
- 16.00: Éneklés
- 16.15: Előadás: A szegénység és gazdagság kérdése gyülekezetünkben – Györi János Sámuel
- 16.50: A pesterzsébeti ifi szolgálata Megmérettél címmel
- 17.00: Fórumbeszélgetés
- 17.45: Befejező áhítat, ének Szeretetvendégség

HIRDETÉS

Konferenciameghívó

A Magyarországi Luther Szövetség (MLSZ) október 30-án, szombaton 10 és 18 óra között a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Egyházközsége tanácstermében (Budapest V., Deák tér 4. I. emelet) konferenciát szervez *Az ügynökkérdés feldolgozásának egyházi fogadtatása és teológiai értékelése* címen. A konferencia fővédnökei: Ittzés János elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő.

A konferencia célja a Magyarországi Evangélikus Egyházban öt éve folyó tényfeltáró szakmai munka és az ennek első dokumentációjaként kiadott Háló című kötet (Luther Kiadó, Budapest, 2010) egyházi fogadtatásának nyílt megbeszélése.

A konferenciára minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők. A részvétel ingyenes. Szerény ebédre vendégül látjuk a résztvevőket. Az ebéd igénylését kérjük legkésőbb október 25-ig jelezni az MLSZ titkárnál, Grendorf Péternél a 20/775-3964-es telefonszámon vagy a pgrendorf@hdsnet.hu e-mail címen.

Program

- 10.00–10.10: Megnyitó, igei köszöntő – Ittzés János elnök-püspök, a konferencia védnöke
- 10.10–10.20: dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár, MLSZ-elnök, a konferencia szervezője: *Miért rendeztük ezt a konferenciát?*
- 10.20–10.40: Szabó Gyula római katolikus plébános, kutató: *Az evangélikus tényfeltárás katolikus szemmel – párhuzamok a mai katolikus egyházban*
- 10.40–11.00: dr. Fazekas Sándor rektor, teológus (Debreceni Református Hittudományi Egyetem): *Az evangélikus tényfeltárás református szemmel – párhuzamok a mai református egyházban*
- 11.00–11.20: Roszik Gábor evangélikus lelkész, volt MDF-es képviselő: *Megismert ügynökklista az Antall-kormány idején*
- 11.20–11.50: Hozzászólás a három előadáshoz
- 11.50–12.00: Szünet
- 12.00–12.20: Disputa – dr. Hafenschner Károly (id.) nyugalmazott evangélikus lelkész és Ittzés Ádám történész
- 12.20–12.40: dr. Ittzés András matematikus, gyülekezeti felügyelő: *A tényfeltárás egyik előzménye: az átvilágítás lehetősége*
- 12.40–13.00: Hozzászólás a disputához és az előadáshoz
- 13.00–14.00: Ebédszünet (szerény ebéd előzetes bejelentkezés alapján)
- 14.00–14.20: dr. Joób Máté evangélikus lelkész: *A bünbánat és a szégyénérzet feloldásának kérdése az ügynökkérdés kapcsán*
- 14.20–14.40: dr. Pröhle Péter matematikus: *Felelősségünk*
- 14.40–15.00: dr. Böröcz Enikő evangélikus lelkész, egyháztörténész: *Pröhle Károly professzor a tagadásról, illetve az árulásról*
- 15.00–15.30: Hozzászólás a három előadáshoz
- 15.30–15.40: Szünet
- 15.40–16.00: Zászkaliczky Pál (id.) nyugalmazott evangélikus lelkész: *A jelentések igazságtartalma*
- 16.00–16.20: Zászkaliczky Péter nyugalmazott evangélikus lelkész: *„Csináljunk rendet magunk, különben más csinál”*
- 16.20–16.30: Hozzászólás a két előadáshoz
- 16.30–16.50: Mirák Katalin történész, a tényfeltáró bizottság tagja, a Háló című kötet szerkesztője: *A Háló című kötet visszhangja az egyházi közvéleményben*
- 16.50–18.00: Kerekasztal és fórum minden résztvevő számára. A kerekasztal résztvevői a tényfeltáró bizottság tagjai: dr. Csepregi András evangélikus lelkész, Mirák Katalin történész, dr. Kertész Botond történész, dr. Balás István jogász, Ittzés Ádám történész. Moderátor: Pröhle Gergely külügyi államtitkár-helyettes, országos felügyelő, a konferencia védnöke. (Hozzászólásra előre jelentkezett: Magassy Zoltán, dr. Kabódi Csaba.)
- 18.00: Zárzó – Pröhle Gergely

Új év az egyetemiben

► **Szeptember közepe-vege felé újra megtelnek az utcák egyetemistákkal, ilyenkor újra kitér a kapuit Budapest az egyetemi gyülekezeti is... Evangélikus lelkészét, Körmeny Petrát kérdztük.**

– Milyen érzésekkel néztek az új év elé?

– Minden év újat hoz. Minden évben több mint fele kicserélődik a gyülekezetnek, tehát nagyon izgalmas, hogy kik lesznek idén a „testvéreink”. Kikkel fogjuk megélni a közösséget? Itt van tehát a várakozás és az ajándékozói öröme is, hiszen számos programmal várjuk idén is a főiskolásokat és egyetemistákat.

– Milyen programokkal?

– Folytatjuk a megszokottakat is: minden vasárnap hatkor istentiszteletet ünneplünk, hétfőnként hattól az

intellektusunkat állítjuk kihívás elé a HéHán – HéHa: Hétfőn hatkor, ez ennek az alkalomnak az elnevezése –; Liska Viktor vezet, idei témánk az egyház és média. Csütörtökönként hattól próbál a gospelkórus, ahová idén a férfiszólamokba hirdetésünk felvételt.

De vannak újabb programok is, mint a labirintusmeditáció, ami a középkori katedrálisok labirintusjárásának hagyományát újítja fel, és elcsendesedésre, ünnepre és imádságra ad alkalmat. Havonta egyszer filmklubot tartunk, erről Laborczi Dórának, a program gazdájának írása alább olvasható. De van kézműves körünk, ruhabörzénk és még nagyon sok más programunk.

– Hol található információ a programokról?

– Éppen megújuló honlapunkon, az egyetemi.lutheran.hu-n, de személyes on-line naplón is, melyet a www.aldas.freeblog.hu címen írok.

– Egy blog? Hogy jött az ötlet?

– Megkérdeztem brit kollégáimat, hogy mi a titka gyülekezeti honlapjaik nagy olvasottságának, és azt mondták, hogy az efféle internet-

tes naplók, avagy blogok, nagyon népszerűek. Megtapasztalhattam ezt, hiszen naponta több mint háromszáz ember követi hol vicces, hol komoly bejegyzéseimet.

■ E. É.

Modern Máriák

Szentekből emberek, emberekből szentek

A szentté avatáshoz szükséges rengeteg kritériumnak megfelelni nem egyszerű feladat. Ahogyan embernek lenni sem az. Ha valaki hosszútávú, néma áldozat vagy önfeláldozó, ártatlan

lelék, gyakran mondjuk rá: ez egy szent. Ha valaki azonban nem emberi módon viselkedik, azt mondjuk rá: ez egy állat.

Miért kerüljük meg minduntalan ilyen szélsőségesen mindazt, ami emberi? Hiszen a szent és az állat közötti utat csak egy ember képes minden szegletében bejárni, és annyi minden van még, amire csak az ember képes!

Az egyetemi gyülekezet filmklubjában ebben a tanévben olyan filmeket nézünk meg és szedünk ízekre, amelyekben korunk (vagy az esetleges eljövendő korok) édesanyjainak útját járhatjuk végig a szent-ember, illetve az ember-szent vonalon – a család, a lelkész, az ártatlan kislány és a világvége utáni szent család történetén keresztül.

Némelyikük expresszvonattal szá-

gulja át ezt a terepet, némelyikük hosszas, már-már *nem emberi* utat jár be itt, némelyikük alaposan elidőzik egy-egy állomáson, némelyikük a kiszámíthatatlan menetrend miatt marad le a csatlakozásról, tőlük a kétségért szíves elnézésüket és megértésüket kérjük.

Az első szemeszter menetrendje

- Október 4., 18.00: *Központi pályaudvar* (brazil-francia filmdráma, 1998, rendező: Walter Salles)
- November 1., 18.00: *Bűnök* (dán filmdráma, 2004, rendező: Anette K. Olesen)
- December 6., 18.00: *Az út* (amerikai filmdráma, 2009, rendező: John Hilcoat)

■ LABORCZI DÓRA

Egyház és média

Klassz, látványos és izgalmas bűnügyi-hullaboncolós sorozatok garadáiban nem egy, hanem egyszerűen több büntény szimultán földerítése zajlik. Büntügyi helyszínelők idősínezik a tévézését.

Hogyan tudunk végignézni anno akár egyetlen lassú, monoton és unalmas Derrick-epizódot is?… Kriminális, valóban. Látszik, hogy nem föltétlenül a minőség határozza meg egy médium hatékonyságát, hanem a folyamatos jelenéret fenntartása.

A híres sorozatok vagy éppen híres emberek, sztárok formálják a folyamatos jelen mítoszát; közölnék és elhallgatnak, véleményt formálnak és helyenként csúnyán lebögnnek, végtelem örömet szerezve ezzel a nézőnek-olvasónak-hallgatónak. Ez alig különbözik az egyház sok évszázados technikájától: hajdanán egy tündöklő teológiai csillag eretnekként történő mélybe hullása volt a szenzáció.

A média folyamatos jelene hogyan bírhatja el az egyház üzenetének állandó jövőképét?

Szüksége van az egyháznak arra, hogy saját terepén szálljon versenybe az arcát folyamatosan, arcukatát sosem változtató sztár sekélyes mondánivalójával? Meglehet.

Szüksége van a médiának egy ru-

tintalan, esetlen és nem pénzügyileg hatékony hangra az igen kifizetődő kakofóniában? Talán.

A gólgotai helyszínelők versenyeznek a kérdés megfjtésében Derrickkel: nézhetetlen ez a lassúság. De

legalább annyi a kérdés, amelyet meg kell vizsgálni, mint a most futó bűnügyi sorozatok mindegyikében összesen.

Így már lehet izgalmas.

■ LISZKA VIKTOR

KÖNYVAJÁNLÓ

Közelebb az Élethez

Elsősorban a 17–18 éves fiatalok számára készült a *Közelebb az Élethez* című, közelmúltban megjelent evangélikus hittankönyv, de alkalmas arra is, hogy a gyülekezeti ifjúsági órák vagy a felnőttoktatás számára szolgáltatson anyagot.

Szép kiállítású tankönyv. Belepözeve feltűnő a képek és betűk kiegyensúlyozott aránya. Ha valaki év elején kinyitja, megtörténhet vele, hogy szinte akarata ellenére is belebeolvas, egy-egy érdekesebb témánál elidőzik, egy idő után talán még le is ül vele.

Aki hátulról kezdve szereti átlapozni a könyveket, elsőként a szövegben előforduló legfontosabb fogalmak mutatójával találkozik. Sokszor hallott és talán sohasem eléggé tisztázott fogalmak mellett teljesen ismeretlen kifejezések is vannak. Szerepelnek benne olyan szavak, amelyek sokszor és sokféleképpen használunk, és olyanok is, amelyekkel nem szívesen élünk.

Már ebből a tartalmi merítésből is érezhető, hogy a tankönyvben sok olyan kérdés jön elő, amelyet nem könnyű egyetlen polcon elhelyezni. Az evangélikus tanítás jogosan várható témakörök mellett előkerülnek itt ezekkel kapcsolatban természet- tudományi és társadalomtudományi alapkérdések, irodalom, képzőművészet, sőt filmajánlás is.

Minden fejezet felépítése megegyezik, ezért az olvasó, aki megismert már legalább egy fejezetet, a 259 oldalas könyv egyetlen lapján sem éri magát elveszettnek. A fejezetek ele-

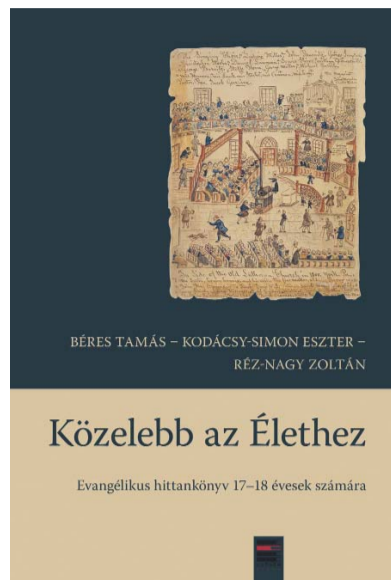
jén mindig egy személyes hangú, rávezető történet található. Vagy talán nem is történet, inkább egy benyomás. Élőkép, hangulatfestés, impresszió; néha több kis történet is szerepel, máskor pedig alig egy-egy. Nagyon találó gondolatok vannak ezekben; sok hasonló élményem van nekem is, de vannak tőlem távol állók is – ezek biztos majd másokhoz állnak közel.

A következő rész a törzsanyag (vagy ahogy itt szerepel: *főszöveg*). Ebben elég sok olyan gondolat szerepel, amellyel ritkán találkoztam eddig hittanórákon. Először nem volt egyszerű megfejteni, hogy például mi köze van a harangzúgásnak a drogokhoz vagy a művészetekhez, vagy hogy végül is jónak vagy rossznak tartjuk-e, ha valaki találkozni szeretne a *szenttel*, de a fejezet elolvasása után ezek összeálltak.

Nagyon jó, hogy sok olyan kérdés is szerepel a könyvben, amelyről sokszor lehet hallani, de részleteiben kifejtve ritkán találkozik velük az ember. Az úrvasoróról már a konfirmációra megtanultuk, hogy szentség, és hogy Jézus valóságos teste és vére, de eddig nem tudtam, hogy például a református egyházon belül is kétféle felfogás létezik róla. Hallottam már a kereszt teológiájáról és a láthatatlan egyházról is, de ezeknek sem ismertem pontosan a jelentését.

A kérdések összefoglalják az előzményeket, a *főszöveget* és az utána következő, *Források*, *Mit jelent?* és *Teológia* című, rövidebb részeket. Az elsőben és az utolsóban főleg idé-

zetek szerepelnek a Bibliából, a hitvallásainkból és olyan teológusoktól, akik fontos gondolatot mondtak a fejezet valamelyik témájáról.

A középső, *Mit jelent?* rész valójában egy-egy szónak vagy fogalomnak a magyarázata. Sokszor van itt utalás a szó kialakulására, a mostani használatára, jelentéseire és jelentőségére is. Néha egészen egyértelmű (például *gyónás*), máshol nehéz kifejezések (például *istenképűség* vagy *szabad akarati*) is szerepelnek.

Van olyan kérdés, hogy az adott képet az olvasó szerint mi köti össze a fejezet témájával. Van, hogy sorrendbe kell állítani képeket, gondolatokat vagy eseményeket valamilyen szempont alapján. Találhatunk szerepjátszókat, grafikonokat, idézeteket és sok bibliai hivatkozást, amelyek

mélységükben segíthetnek megérteni a témákat.

A kérdéseket majdnem mindenhol kisebb-nagyobb csoportokban érdemes feldolgozni, de azért vannak egyénileg megválaszolandók is.

Általában több kérdés olvasható egy-egy fejezetnél, mint amennyi egy órába bele szokott férni. Ha egy év alatt akarja egy osztály átvenni az egész könyvet, biztos lesz rá lehetőség, hogy megbeszélje a hittanárival, melyiket oldják meg az órán. A feladatoknál be van jelölve, hogy a *főszöveg* melyik részéhez kapcsolódik, ez nagy segítség.

A kérdések után jön a *Filmajánló*. Mindenhol két filmajánló lehet olvasni – bevallom, én ezekkel kezdtem –; a legtöbb film címe ismerős, de lesz mit behozni.

Közelképpel zárulnak a fejezetek: ezek általában egy-egy híres emberről szóló történetek, de van közöttük regény- és novella részlet is.

A könyvnek saját honlapja is van a www.hittankonyv.hu címen, ahol elérhető a könyv képei és a tanároknak szóló kézikönyv is. A fórumon mindenki elmondhatja a véleményét, kérdezhet, és megoszthatja saját képeit, anyagait. Ennek kapcsán el is gondoltam: ez lesz az első webkettes hittankönyv?

■ – SZB –

Béres Tamás – Kodácsy-Simon Eszter – Réz-Nagy Zoltán: *Közelebb az Élethez*. Evangélikus hittankönyv 17–18 évesek számára. Luther Kiadó, Budapest, 2010. Ára 880 forint.

BELLA ISTVÁN

Az ég falára

A gaz, ami a sírjukon kékel, az ég, ami sírjukból terem, megtermi külön életével ami még bennük végtelen.

Így tanulok én is halkulni, leszek csönddel, éggel teli, és nagyon, nagyon földöntúli és nagyon, nagyon emberi.

A hónap könyve – októberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Dr. Muntag Andor:
Jób könyve

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 1600 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/>
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

A leglényegesebb vezetői tulajdonságok

Egy úgynevezett „mindenen átrohanó” turista meglátogatott egyszer egy kisvárost. Megkérdezett egy helybeli lakost: „Született itt valami híres vezető?” A helybeli kurtán így válaszolt: „Nem igazán. Itt csak kisbabák születtek.”

Úgy tűnik, hogy nincsenek született vezetők, hanem azok a tulajdonságok, amelyek azzá tesznek bennünket, az idő folyamán alakulnak ki, a gyakorlat és az életmód hatására. Mivel mindannyian részesei vagyunk ennek a folyamatnak, szájj egy kis időt a következő gondolatokra.

Gyermekekomban inkább olyan ember voltam, aki szeret egyedül lenni. Nem voltam soha a társaság középpontja vagy vezetője. A legjobb barátom egy hátsó volt, akivel több időt töltöttem, mint bármelyik barátommal vagy barátónómmal. De amint egyre több dolgot akartam elérni az életben, egyre több emberrel kellett együtt dolgoznom. És mióta nagy célokat tűzök ki magam elé, akaratlanul is olyan vezetőfélévé váltam. A „növekedésem” tehát az emberekkel való kommunikáció és kölcsönhatás egyik eredménye lett.

Voltak olyan idők, amikor hiába vett körül sok ember, mégis nagyon egyedül éreztem magam. Ezt a fajta „magányosságot” akár ürességnek is hívhatnám. Végül személyes kapcsolatba kerültem Jézus Krisztussal. Vele és a feleségemmel tudok a legmeghittebb és legmélyebb közösgben lenni. Még mindig szeretek egyedül lenni, de ez már inkább visszavonulás, hogy felfrissüljek és regenerálódjak.

Mindenekelőtt szilárdan hiszem, hogy vezetői képességem mértéke alapvetően egyenes arányban áll az Úrral való közösségemmel. Ha a céljaimnak, módszereimnek és a motívációimnak nincsen szilárd és örökérvényű alapjuk, akkor egyszerűen csak átrendezem a fahasábokat a máglyarakásban.

Egy egész sor vezetői stílus közül választhatunk. *Lao-ce* a következőket mondta: „Ami pedig a legjobb vezetőt illeti, ő észrevehetetlen marad az emberek előtt.” A következő „legjobb” áldják és tisztelik. Az azt követőtől félnek az emberek; az utolsó típus pedig gyűlölök. Mikor a legjobb vezető elkészül munkájával, az emberek azt mondják: „Szép munkát végeztünk.”

A három leglényegesebb vezetői tulajdonság

A vezető szolgál: „Jézus ekkor leült, odahívta a tizenkettőt, és így szólt hozzájuk: »Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki között az utolsó és mindenki szolgálja.« (Mk 9,35)

A vezető minta: „Legyetek a követőim, mint én is követője vagyok a Krisztusnak.” (1Kor 11,1)

A vezető hajlandó odaadni önmagát: „Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm is; és ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya.” (Jn

12,26) „...először önmagukat adták az Úrnak és aztán nekünk, az Isten akarataból.” (2Kor 8,5)

Komolyan veszem a munkámat. Ha igazam van, igyekszem keményen képviselni az elképzeléseimet. A problémák abból adódnak, hogy

vannak úgynevezett „vakfoltjaim”, vagyis a rossz elképzeléseimet is ugyanolyan határozottsággal próbálom megvalósítani.

Az egyensúly megteremtése végett hoztam létre egy igazgatótanácsot, amelynek beszámoló a munkámról. Van egy visszavonhatatlan alapszabályunk: minden nagy horderejű döntésben egységre kell jutnunk. Ez azt erősíti bennem, hogy *szolgáló* vezető legyek, folyamatosan keresve az Úr vezetését. Mint ahogyan alapvetően fontos egy kiskereskedelmi üzlet sikeres működéséhez az elhelyezkedés, úgy a hatékony vezetés számára a kommunikáció a legfontosabb dolog.

■ KEN KORKOW
(Forrás: Monday Manna)

HETI ÚTRAVALÓ

„Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok.” (Jer 17,14)

Szentháromság ünnepe után a 19. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Jézus és a tanítványai munkálkodásáról, csodás gyógyításairól szólnak. „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.” (Jn 5,17) Ezért mi is járjunk elhívásunkhoz méltóan – a munkában! „Jó az Úr, örökké tart az ő kegyelme és hűsége nemzedékről nemzedékre.” (Zsolt 100,5; LK) Jézus szombaton gyógyította meg a bénát, akit merész és leleményes hitű felebarátai tettek le elé. S mivel az Emberfia a mindenható Isten Fia, egyaránt bír bűnbocsátó és gyógyító hatalommal: „Fiam, megbocsáttattak a bűneid.” „...kelj fel, fogd az ágyadat, és menj haza!” (Mk 2,5.11) S mind „boldog az az ember, kinek az Úr nem rója fel bűnét, és kinek lelkeben semmi álnokság nincsen” (GyLK 692)! „Volt idő, midőn ilyenkor azt hittem volna, hogy Isten elhagyott. Ma már azonban a betegség éppen olyan kedves nekem, mint az egészség. Mivel Isten kegyelmes Atyám, mindez kedves és drága nekem.” (Luther) Pál kéri azokat, akik már hallottak s tanultak Krisztusról: engedjétek magatokat megújítani általa, és „...öltözték fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtetett”. Az élet változásának egyik jele: „Aki lopni szokott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék (!), és saját keze munkájával szerezze meg a javakat...” (Ef 4,24.28) Timeus vak fia kitartó hittel kiállt: „Dávid Fia, Jézus, könyörülj rajtam!” S kérése teljesült; azonnal látott. „Menj el, a hited megtartott téged.” (Mk 10,47.52) Az áldott Orvos engedett egy lep-rás hitet sugárzó kérésének is: „Uram, ha akarod, meg tudsz tisztítani engem.” Elég volt egy szó, egy érintés: „Akarom, tisztulj meg!” (Lk 5,12.13) A bölcs prédikátor így tanított – a Teremtő akarata szerint (lásd 1Móz 2,7 és 3,19) – e földi élet végéről: „A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.” (Préd 12,7) A tanítványok is ugyanazt a munkát végezték, amelyet kiküldő Mesterük; „elindultak, és hirdették az embereknek, hogy térjenek meg; sok ördögöt kiűztek, sok beteget megkentek olajjal és meggyógyítottak” (Mk 6,12–13). Miatán Jézus minden e földi munkájára „elvégeztetett”, a keresztben három, öt káromló, gúnyoló, gyalázó kórus kiáltását is elviselte. „Bízott az Istenben: szabadítsa meg most, ha akarja; hiszen azt mondta: Isten Fia vagyok.” (Mt 27,43) De Isten azt akarja, hogy az Úr Jézus által nyerjen szabadulást minden benne hívó ember e földön! Ezért állíthatott a lábaira egy sántát Lisztrában Pál, mert „látta, hogy van hite ahhoz, hogy meggyógyuljon”. S a pogány bálványisteneket imádóknak kiáltotta Barnabással: „...azt az evangéliumot hirdettük nektek, hogy ezekből a hiábavaló dolgokból térjete meg az élő Istenhez...” (ApCsel 14,9.15) „A te gyógyító szent kezéd / Orvosolta fájdalmam (...), / Én Uram, üdvösségem, / Jézus, én reménységem!” (EÉ 373,3.5) A tiéd is csak ő?

■ GARAI ANDRÁS

A teremtett világ titkai

► Háromnapos fizikaversenyt rendeztek Nyíregyházán az evangélikus iskolák tanulói számára. A házigazda Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium diákjain kívül az aszódi, a békéscsabi és az orosházi középiskola nevezett, illetve a helyi református általános iskola is képviseltette magát. A kis fizikusok múlt péntek esti ismerkedése után szombaton **Tóth Katalin** iskolalelkész nyitóáthítatásán és **Tar Jánosné** igazgató köszöntőjével kezdődött az **I. Szalay Sándor fizika- emlékverseny.**

Szalay Sándor (1909–1987) nem véletlenül lett az, aki: a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium öregdiákja hozta létre 1954-ben a Magyar Tudományos Akadémia Atommagkutató Intézetét (Atomki), amelynek 1976-ig volt igazgatója. Újabb atomtudósa egyelőre még nincs a nyíregyházi evangélikus gimnáziumnak, ígéretes tehetségekben azonban bővelkedik. Ékes bizonyítéka ennek, hogy a kossuthosok számos tantárgyi megmérettetésen – az országos középiskolai tanulmányi versenyen, a **Jedlik Ányosról**, a **Mikola Sándorról**, a **Wigner Jenőről** elnevezett fizikaversenyeken – ott vannak a dobogósok között. Mivel az ugyancsak méltán világ-hírű Szalay Sándor emlékére még nem szerveztek versenyt, a magfizikus egykori alma matere tantestületének természettudományi munkaközössége hívta életre – hagyományteremtő szándékkal – az október első hétvégéjén lezajlott fizikaversenyt.

Nem szem elől tévesztve a névadó munkásságának mához szóló üzenetét, a verseny jellegének meghatározásakor a kísérletező fizikát és a tudományágak közötti együttműködést állították előtérbe. A résztvevők három korcsoportban, kétfős csapatokban mérhették össze elméleti és gyakorlati tudásukat, hogy természettudományos jelenségek, folyamatok elemzésével jussanak közelebb a teremtett világ titkainak megismeréséhez. A nyolc versenyző csapat önálló munkán alapuló prezentációt, kísérleti bemutatást tartott, ezekhez kapcsolódó tesztekkel oldott meg, majd a következő fordulóban újabb kísérletek és újabb tesztek következtek.

Messze több ez, mint amit korábban joggal várhattak el az ötösért a fizikatanárok, mindez már a pedagógiai gyakorlat megújulásának, a kompetenciaalapú oktatásnak a hozadéka, egyszersmind ösztönzés, hogy a fiatalok kíváncsisága ismét a természettudományok felé forduljon. Ezt szolgálták azok az előadások is, melyeket a verseny fordulójának szünetében neves tudósok tartottak a versenyzőknek.

Hogy miért kék az ég, azt **dr. Hadházy Tibor** kandidátus, főiskolai tanár tette érthetővé, s hogy a csillagok milyen csodálatra méltó vegykonyhái a természetnek, arról az Atomki főmunkatársa, **dr. Györki György** beszélt. A háromnapos rendezvény fővédnöke **dr. Kovács Ádám**, az Atomki korábbi tudományos főmunkatársa, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat alelnöke volt, aki a zsűri elnökeként is figyelemmel kísérte a versenyt.

A résztvevők, valamint felkészítő tanáraik és a gimnázium diákjai vasárnap közösen koszorúzták meg a verseny névadójának az intézmény falán elhelyezett emléktábláját.

■ – VESZPRÉMI –

Eurázsia és Észak-Amerika határán, avagy a bonyhádi gimnazisták izlandi kalandtúrája

► „Tanár úr! Mikor megyünk már Izlandra?” – bombáztak diákjaim ugyanazzal a kérdéssel az utóbbi másfél évben. A nyomásnak nehezen tudtam ellenállni, és **Fábián Tamás** barátommal, a Szegei Tudományegyetem oktatójával – s nem melleleg legautentikusabb világtutatójával – végül csak belevágtunk az általunk évek óta tervezett izlandi körút szervezésébe. Kezdetben komoly akadályokba ütköztünk, ugyanis számunkra megfizethetetlen árajánlatokat kaptunk. A helyzetet csak bonyolította, hogy a 2009-es válság majdnem teljesen felborította a szigetország nemzetgazdaságát. Végül azonban siker koronázta kitérő szervezőmunkánkat. Egy túraegyesület segítségével és iskolánk – a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium – vezetőségének pozitív hozzáállásával 2010 júliusában nekiveselkedtünk a nagy kalandnak. Az előzményekről csupán annyit, hogy az út meghirdetésétől számított egy héten belül megtelt a keret, ami szintén a komoly érdeklődést mutatta mind a diákok, mind pedig a nagy (nem csak anyagi!) áldozatot vállaló szülők részéről.

A budapesti indulást koppenhágai átszállás követte, s néhány óra elteltével már Izland tájaiban gyönyör-

ködhetünk – egyelőre madártávlatból: alattunk a Vatnajökull hatalmas jégtömege, a peremeiről „leszordogáló” gleccserek s a hordalékanyagok által feltöltött déli, kiterjedt sandurok vidéke. A keflavíki landolás után mikrobuszainkba „málháztunk”, majd nekivágtunk a mintegy 3700 kilométeres kalandtúrának. (A buszokat az út során hárman vezettük felváltva.) Tizenhat napon keresztül róttuk az utakat autóval és gyalogosan, komppal és kételtűvel. Részletes beszámolót nem engednek a terjedelmi korlátok; álljon itt csupán egy rövid kedvcsináló – helyenként a kimondhatatlannak tűnő izlandi földrajzi nevekk.

Sarki csérek, lundák és vízesések

A szigetország – több mint kilencven százalékban evangélikus – lakóinak száma nemrégiben haladta meg a háromszázézer főt. Ez abból a szempontból meglepő, hogy egy Magyarországnál tízezer négyzetkilométerrel nagyobb államról van szó, ugyanakkor ne felejtsük el, hogy a terület az Északi-sarkkör peremén helyezkedik el.

Az északnyugati fjordvidék lenyűgöző tájait látogattunk meg először, ahol a tengervíz által elborított egykori gleccservölgyeket kerülgettük. Útba ejtettük Flatey szigetét, amely öt (!) állandó lakójával s a fiókaikat védő, igen harsány és harcias sarki csérekkel hívja fel magára a figyelmet.

A nyugati „csücsökben” elhelyezkedő **Látrabjarg** hullámok ostromolt, négy-öt száz méter magas, meredek szikláinak peremén pedig már Izland papagájszerű madarainak, a lundáknak a szokásait tanulmányozhattuk. Az embertömegek által eddig nem háborgatott állatok – amelyek a lélegzetelállító falak fűcsonói alatt fészkelnek, illetve az év felét a nyílt tengeren töltik (!) – olyan szelídek, hogy néhány centimé-

terre megközelíthették őket. A közelben fekvő Raudasandurnál már a szigetországban ritkaság számba me-

nő, sárgás színű, kagyló- és csigahéjből származó tengerparti homokcsígságban gyönyörködhetünk.

A vízesések sorát a Dynjandi „fátylával” kezdtük. Izland nemcsak a „tűz és jég”, de a vízesések földje is. Ennek megfelelően több zuhatagot is meglátogattunk, így a Goda-, a Detti-, a Sel-, az Aldeyjar-, a Gull-, a Hengi- és a Skógafoss (foss = vízesés), hogy csak néhányat említsünk.

A nyugati területek érdekessége még Amerika felfedezőjének, a „huncut” viking **Leifur Eiriksonnak** a szülőháza.

A Vatnsnes-félsziget fókatelepével s különösen a keleti part mentén megbúvó Hvítsekkur tengervízből kiemelkedő, dupla sziklakapujával hívja fel magára a figyelmet.

Az északi területek Felfölddel (Izland belsejének elnevezése) határos zónáiban hihetetlenül szép szurdokvölgyek húzódnak. A Skjálstrandafjórót folyó völgyében és a Jökulsárgljúfur Nemzeti Parkban és környékén eltöltött napok örökre

bevésték magukat emlékeztünkbe. Itt található az „Istenek vízesése” (Godafoss), a bazaltszlopok között

lezúduló Aldeyjarfoss, s a legmonumentálisabb vízesés, a Dettifoss is. Utóbbit közvetlen közlől szemlélhettük. A másodpercenkénti kétszáz köbméteres vízhozamú folyó óriási robajjal zúg a párával borított, s szivárvánnyal keretezett mélységbe.

Bálnales a Grönland-tengeren

Ha valaki bálnalesen szeretne részt venni, mindenképpen a Húsvík környéki partokat szegélyező Grönland-tengert ajánlanám. Itt jó eséllyel találkozhatunk az emlősökkel, illetve delfinekkkel. A mulatság nem túl olcsó (45-50 euró/fő), de egyszer mindenképpen megéri kipróbálni. (Ha nem látunk bálnát, a cég visszafizeti a részvételi díjat!)

A Myvatn-tó és környéke álkráterreiről, salakkúpjaíról, lávafolyásairól és kénes kigőzölgéseiről híres. A közeli Krafla területe jelenleg Izland „legfüstölőbb” része. A szolfatárak, a forró vizes feltörések s az iszapfogyók látványa alig engedi tovább az odalátogatót. Ugyanakkor e területen hatalmas geotermikus erőműrendszer épült ki.

A keleti part fjordvidékén keresztül „kanyarodtunk vissza” kiindulópontunk felé. A déli partok közelében még számtalan csoda kápráztatott el. A Jökulsárlón tóba kételtűekkel megrészkedtünk, a Vatnajökullból származó jéghegyek között „szlalomoztunk”, s ezeréves jeget kóstoltunk. A közeli Skaftafell Nemzeti Park különös látványossága a Svartifoss és a gleccser, ahonnan nem kell sokat utaznunk, hogy Dyrholaej tengerparti szikláit láthassuk.

Rövidesen megérkeztünk a 2010 tavaszán kitört és Európa légi köz-

lekedését jó időre megbénító Eyjafjall vulkán előterébe, amelynek hamujából a Skóga-vízesésnél gyűjthetünk. A kimondhatatlan nevű Land-

tan színben pompázó hegyvonulatokon kívül a környék meleg vizes forrásai érdemelnek említést, amelyek egyikében (nem először utunk során) megmártóztunk. Nem csodálom, hogy sokan ezt tartják a sziget legszebb tájának.

Füstölő öböl

Landmannalaugart elhagyva a gejzírvidékre értünk, amely talán minden izlandi út (egyik) csúcsa. A névadó (Geysír) már nem működik, a mellette elhelyezkedő Strokkur viszont néhány perces periódusokban lövell ki víztömegét huszonöt-harminc méteres magasságba. Ha valaki nem figyeli a szélirányt, bizony könnyen „megázhat”... (Így jártak néhányan közülünk is...) A Gullfoss-sal zártuk a vízesések sorát, hogy utána a Thingvellir Nemzeti

Parkba látogassunk, ahol a 900-as években a világ első parlamentje ülésezett.

A találó nevű Reykjavík („füstölő öböl”) roppant hangulatos, igazi emberközelű város, barátságos utcákkal, tiszta levegővel, sok parkkal, izgalmas látványokkal. A módosabb turisták a közeli, Kék Lagúna elnevezésű geotermikus fürdőben csobbanhatnak egyet a repülőút előtt – mi ezt objektív okok miatt nem tettük.

Két és fél hét után hazafelé indulunk, s az átélt élményeket még a koppenhágai reptéren eltöltött fárasztó éjszaka és délelőtt sem tudta elhomályosítani.

Tunézia, Törökország, Korzika, egy olasz vulkántúra s a tavalyi háromhetes marokkói kiruccanás után az izlandi tanulmányút igazi desszert – de lehet, hogy inkább a főfogás – volt. Iskolánk „utazó tagozata” újabb jelentős területet járt be, és természetesen nem maradtunk ötletel nélkül az elkövetkező tanévet illetően sem...

■ GRUBER LÁSZLÓ tanár

A reformáció havában...

3 egyéni javaslat 1 olvasói nyílt levélben

Miként a reformáció hármastanítása – *egyedül hit, kegyelem, Szentírás* – egyetlen szóban – *egyedül Krisztus* – csúcsondik ki, úgy e három javaslatom közös nevezője is Isten bennünk elvégzendő reformációja; azaz életünk helyreállítása, visszaalakítása, visszaformálása. Ösztönzésül dr. Bóna Zoltán múlt heti vezércikke szolgált: „Ébredj, bizonyágtévként lélek! Misszióra, hitünk bátor megvallására, meghirdetésére biztat bennünket 18. századi énekünk... Erre az ébresztésre napjainkban is nagy szükség van, mert sokszor bizony alszik bennünk a hívő lélek.” (EvÉlet, október 3., 1. o.) Javaslataim is ilyen lélek-építő célből közlöm, mintegy nyílt levélként, minden evangélikushoz.

1. Legyen újra szent a kiadás előtt álló, pontosított fordítású Biblia, már a nevében is!

A könyvek könyvének régi Károli fordítása a külső és belső címlapján is hirdette: *Szent Biblia!* S alcímében szerepelt a *Szentírás* kifejezés is, amelyből a „kijelentés” szó lett.

Csak egyetlen indokom van: ha Isten szent, akkor az ő szava, kijelentett igéje is az a mi számunkra! Miért akarjuk ezt letagadni? Ha „*gyermekségtől ismered a szent írásokat, amelyek bölcsé tehetnek téged az üdvösségre a Krisztus Jézusba vetett hit által.*” (2Tim 3,15) „*Legyetek azért szentek, mert én szent vagyok!*” (3Móz 11,45)

2. Szólaljon meg az interneten huszonegy órában az evangélikus rádiómiszió on-line műsora!

Ma már sok keresztény gyülekezet, szervezet – például a Magyar Evangéliumi Rádió Alapítvány (MERA) –, sőt magán személy honlapján is elérhető evangéliumi tartalmú hanganyag. Egyházunk úgy is eleget tehetne Urunk ez utolsó, s máig vissza nem vont missziói parancsának: „...*hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek*” (Mk 16,15), ha e világi világálót is felhasználná éj-jel-nappal e célra!

A lélekmentés hatékony eszköze lehetne – elsősorban a fiatalokat elérve – a szóban, zenében, énekben elhangzó bizonyágtétel, Isten szeretetének evangéliuma! Egyházunk hivatalos, lutheran.hu szervertének bizonyára van olyan kapacitása, hogy az on-line rádió hanganyaga elférjen rajta.

Egy felhívásra biztosan igen sokan felajánlanák meglévő hanganyagaikat. Ezt teszem most én is: személyes

honlapomon több száz evangéliumi tartalmú igehirdetés, bizonyágtétel, előadás, ének stb. található MP3 formátumban. Lehetne a rádió neve – az új logóval összhangban – például www.hal-e.hu. Meghalod-e a hal (= Jézus Krisztus, Isten Fia, Megváltó) magyar nyelvű üzenetét?

3. Legyen Luther születésnapja a reformátorok ünnepe evangélikus egyházunkban!

Az új *Liturgikus könyv*ben is csak (a Szent Bibliában is szereplő) apostolok és evangélisták ünnepe szerepel, de már a régi *Agendában* is volt (igen helyesen) például bibliavasárnap, templomszentelési ünnep, aratósi hálaadó ünnep stb.; sőt itt a legújabb, a teremtés ünnepe!

November 10-én vagy az ezt megelőző vasárnap embereket – de nem mint bálványokat – ünnepelnék, hanem Isten azon szent embereiért

adnánk külön is hálat, akiket felhasználhatott egyháza visszaformálásában, a reformáció nagy munkájában; ok a reformátorok!

Az ötszázadik évfordulóra is előretekintve nemcsak az ügyről, hanem annak hűségű szolgálóiról is meg kellene emlékezni protestáns gyülekezeteinkben, éppen a saját épülésünk érdekében! „*Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket. Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz!*” (Zsid 13,7–8) Mi pedig „bizony, kol-dusok vagyunk, ez az igazság!”

Érdeklődve olvasnám e javaslataimról hittestvéreim véleményét is, ha ezeket a szerkesztőség is „megvitatandó tételeknek” tekinti.

Hittestvéri üdvözlettel:

■ GARAI ANDRÁS *nyíregyházi presbiter* (www.garainyh.hu)

HIRDETÉS

Kedves Szolgatársam!

Ha Isten is úgy akarja, ez év őszén a negyedik gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyamot indítjuk november 26. és 28. között Piliscsában.

Három feladatra képezünk testvéreket.

a) Azokat, akik a gyülekezeti tagokat látogathatják, és személyes kapcsolatot építenek velük, hogy szükség esetén segíthessen a gyülekezet a családnak vagy egyedül élő testvérünknek. A hívogató és a biztatás szolgálata is hozzátartozik ehhez a feladathoz.

b) Azokat, akik időseket keresnek fel, alkalomszerűen gondozzák őket, és lelki támaszt is nyújtanak nekik. Ügyeiket felkarolják.

c) Azokat, akik lelkipozíciói szolgálatra is vállalkoznak. Ez a feladat mélyebb emberismeretet, empátiát, hitbeli ismeretet és Bibliában való jártasságot tételez fel.

Mindhárom esetben a gyülekezeti lelkész dönti el, ki milyen feladat végzésére alkalmas.

Meggyőződésem, hogy a híveinkkel való aktív személyes kapcsolat építése nélkül gyülekezeteink tagjai közül sokan lemorzsolódnak. Egyedül a lelkész által ez a szolgálat kis hatékonysággal végezhető.

Bizalommal kérem kedves szolgatársamat, szólítson meg gyülekezetében több testvért is, hogy tanfolyamunkon való részvételre biztassa, és később beállíthassa a munkatársi szolgálatba. Eddigi két tanfolyamunkon százötven végeztek mintegy negyvenöt gyülekezetből. Nagyon reméljük, hogy ez évben nagyszámú részvételük hívei közül is köszönhetően résztvevőket.

A tanfolyamot három alkalommal, három hétvégén tartjuk: az idei november 26–28-ai mellett jövőre a február és március utolsó vasárnapjához kapcsolódó hétvégén. Korhatár 18–70 év. A tanfolyam helye: Piliscsaba, Széchenyi utca 8–12. Az ellátás és a szállás költségeit az országos egyház vállalja. Útiköltség-térítést szükség esetén a helyi gyülekezettől kérünk. A tanfolyamon való részvételi díj: 3000 forint.

Jelentkezés: az MEE Országos Irodája, *D. Szabik Imre*, 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail: kata.polyak@lutheran.hu. Jelentkezési határidő: november 10. A jelentkezéshez rövid életrajzot és lelkészi ajánlást kérünk mellékelni. A felvételtől értesítést és programtervezet küldünk.

A jelentkezőket imádsággal és örömmel várja a munkatársak nevében is:
D. Szabik Imre nyugalmazott püspök, tanfolyamvezető

Tanítványok közössége

Néhány gondolat az induló presbiterképzés elé

Sokféle elképzelés él arról, mit is jelent evangélikus presbiternek lenni.

Van, aki úgy gondolja, presbiternek lenni családi-gyülekezeti tradíció. Már a nagypapa is az volt, folytatva az édesapát, most a fia van soron. Természetes, hogy a családból valaki ott van a presbiterek között. „Bérelt helyük” van...

Van, aki úgy gondolja, hogy presbiternek lenni kizárólagos, az addigi egyházi pálya méltó jutalmazása, a templomba járás, a hűség díjazása a gyülekezet részéről. Aki kitartott a gyülekezet mellett, az megérdemli, hogy presbiter legyen...

Van, aki úgy gondolja, hogy presbiternek lenni azt jelenti: azon kevesek közé tartozunk, akik valamit még csinálunk a gyülekezetben. Azt a néhány embert, akire lehet számítani, kinevezik presbiternek...

Van, aki pedig úgy gondolja, hogy valamilyen tudása, képessége kiemeli őt a többiek közül, s ezt akarja „hasznosítani” a gyülekezetben...

Ma úgy tűnik, amikor a létszámcsökkenéssel egyfajta letisztulás is jár (hiszen a népegyházi keretek közül a hitvalló egyház felé tartunk), megváltozik a presbiterkép, átalakulnak az elvárások, újragondoljuk a funkciót. Sokféleképpen fogalmazhatunk. Én így: a presbiterek – tanítványok közössége.

Akikbe a gyülekezet bizalmat helyezett, akiket a vezetés, irányítás, döntés feladatával bízott meg, azok tanítványok. Igaz rájuk az ige szava: *akikre sokat bíztak, azoktól sokat kérnek számon.* Tehát a megajándékozottságuk arányában nő a feladatul, a felelősségük, a tennivalójuk. De az alaphelyzet nem változott: tanítványok, mint mindenki, aki elszegődik a Mester, Jézus Krisztus csapatába. S ebben a csapatban azután kiderül, ki milyen lelki ajándékokat kapott arra, hogy szolgáljon. De bármilyet kapott is, nem mondhatja: „Én már mindent tudok, én már nem tanítvány vagyok, hanem tanító, mester, bölcs.”

Tudjuk, hogy a hivatallal még nem jár bölcsesség... *A bölcsesség kezdte az Isten félelme* – tanít minket a Szentírás. Ehhez pedig a készségen, odaszánáson túl ismeretekre és tudásra is szükség van, hiszen Isten kinyilatkoztatta magát, azaz „rendelkezésünkre bocsátotta” a legfontosabb információkat. Úgy is, hogy igéjében Szentlelke által sugallta, szinte „toll-

ba mondta” szolgálóinak; úgy is, hogy Isten népe az évszázadokon és évezredekken keresztül összegyűjtött tapasztalatát adja tovább a következő nemzedékeknek, megismertette velük Isten útját, akaratát.

Egyházunk úgy döntött – sokan indítvány nyomán, az evangélikus presbiterok országos találkozójának (EPOT) hatására és a felelősséget érző szolgálattelvők előkészítését követően –, hogy tudatos, rendszeres, szervezett presbiterképzést indít. Erre kerül most sor Révfülpön, az Országos Evangélikus Oktatási Központban.

Nem konferencia, nem eszmecsere ez, hanem képzés, ahol tantárgyak vannak, előadások hangzanak el, a résztvevők témákat dolgoznak fel, és a kurzus végén számonkérésre is sor kerül.

Miért is fontos ez? Nagy a veszély egyházunkban, hogy a hitoktatás befejezésével megszűnik a tanítványi élet igazi jellemzője: a tanulás.

Többször talákoztam lelkési munkám során olyan testvérekkel, akik a saját szakmájukban jól képzett embereként tevékenykedtek, nem egy esetben diplomájuk, sőt többféle végzettségük is volt, hitük ismeretében mégis megmaradtak – jobb esetben – a tizenegy-tizenkét éves konfirmandus szintjén. Presbiter testvéreink számára fontos cél, hogy elmondhassák Pál apostollal együtt: „*Tudom, kibem hiszek!*”

Mert tud-e érdemben a gyülekezet vezető csapatában ügyködni az, aki nincs tisztában Isten kinyilatkoztatott szándékával, Isten országának működési módjaival, aki nem ismeri meg a történelemben Isten nagy tetteit, aki nem érti meg a reformáció örök életet jelentő felismeréseit, s aki nincs tisztában azzal, hogy miként él Isten népe, az egyház a helyi gyülekezetben és szerte a nagyvilágban?

Ezért foglalkozunk a most induló presbiterképzésben a Szentírás könyveivel, az egyháztörténet folyamataival, hitvallásaink mai üzenetével, az egyházépítés nagy kérdéseivel, a misszió lényegével és az egyház életének alapos megismerésével.

Presbiterok és a képzést végző előadók nem szegyelek, hogy felnőtten fejjel beülnek az iskolapadba. Mert tanítványnak lenni jó! Különösen az igazi Mester iskolájában, hiszen Krisztus tanítványainként készülünk a presbiteri szolgálatra.

■ IFJ. DR. HAFENSCHER KÁROLY

»AMI IGAZÁN LÉNYEGES, AZ A SZEMNEK LÁTHATATLAN«

Indul az Evangélikus Országos Vakmisszió

▶ **Ki ne ismerné Antoine de Saint-Exupérynek a felcímiben idézett örök érvényű gondolatát, amelyet a kis hercegnek kell megtanulnia a rókával való találkozásakor? De vajon milyen lehet az élet, ha a világ, ez a minket körülvevő csodálatos világ a szemnek valóban láthatatlan? Milyen úgy élni, hogy az emberek, arcok, állatok, növények, tárgyak valóban csak hangokban, illatokban, érintésekben léteznek?**

Hála Istennek, ma már az élet minden területén jelen vannak a vakok és gyengénlátók beilleszkedését megkönnyítő eszközök, módszerek, intézkedések. Hangjelzéssel felszerelt

közlekedési lámpa, beszélő számítógép, óra, telefon, tapintható (Braille-írással) könyvek, vakbarát internetes oldalak – szinte felsorolni sem lehet a lehetőségeket, amelyek mind a látássérültek esélyegyenlőségét hivatottak elősegíteni, s amelyeknek köszönhetően a vakok mindinkább a világi társadalom egyenrangú tagjává válhatnak.

De mi a helyzet a gyülekezetekkel? Részt tudnak-e venni látássérült evangélikus hívő testvéreink a gyülekezeti munkában vagy gyülekezeti alkalmainkon? Milyen lelki táplálékot fogyasztanak odahaza, van-e Braille-Bibliájuk, énekeskönyvük? Eljutnak-e egyáltalán az istentiszteletekre, s ha nem, mi ennek az oka? Hogyan tud a gyülekezet segíteni abban, hogy eljussanak? És talán az olvasóban is megfogalmazódik a legelső és legfon-

tosabb kérdés: kik ők egyáltalán, és hányan vannak, milyen kapcsolatban állnak a gyülekezetekkel?

Ezek a kérdések vezettek el egy új kezdeményezéshez, amely az evangélikus egyházban élő vakok és látássérültek felkarolását tűzte ki célul. Vakmisszió néven, országos szintű egyházi támogatással megkezdődött az érintettek számba vétele, igényeik felmérése, a segítségnyújtás megszervezése.

Célunk, hogy minél több látássérült testvérünk kerüljön közelebb a gyülekezeti élethez, váljon elérhetővé számára az élő ige, akár tapintható, akár hallgatható formában. Szeretnénk templomainkat megtölteni Braille-nyomatású énekeskönyvekkel, az iratkeresést megkönnyítő Braille írású lapokkal, naptárakkal, keresztény irodalommal.

Terveink között szerepel továbbá találkozó szervezése, ahol a látássérült testvérek kapcsolatot teremthetnek egymással, színes programokon vehetnek részt, és ahol egy picit csak rájuk figyelünk.

A kezdeményezés ötletgazdája *Hack János* orosházi testvérünk, aki évekket ezelőtt maga is teljesen elvesztette a látását – legalábbis fizikai értelemben. Ennek ellenére töretlen lelkesedéssel szervezi és irányítja a „vaktábort”, amely országszerte nagy népszerűségre örvend a vak és gyengénlátó fiatalok körében. Emellett személyéhez fűződik az *Új ének* énekeskönyv Braille-kiadásának megszervezése – a kiadvány közel egy éve számos gyülekezetben nélkülözhetetlen kelléke lett a zenés összejöveteleknek. Természetesen testközélből ismeri sorstársai igénye-

it, problémáit és a lehetséges megoldásokat is.

Mert a megoldás gyakran egyszerűbb, mint gondolnánk. Néha elég megfogni valakinek a kezét és elkísérni Isten házába. Néha elég egy telefonhívás, hogy felvidítsuk egy csüggedő testvérünk napját. Néha több kell, talán megvásárolni egy Braille-Bibliát vagy egy könnyűzenei CD-t és odaajándékozni valakinek, akinek a számára ez az egyetlen, bár láthatatlan fényugár.

Ha bármilyen segítséget tudnak nyújtani a vakmisszió céljainak eléréséhez, vagy tudnak olyan gyülekezeti tagról, aki érintett lehet, kérjük, jelezzék! Bármilyen információt, segítséget köszönettel várunk az alábbi elérhetőségeken: telefon: 20/778-9540; e-mail: vakmisszio@lutheran.hu

■ BHGY

Születésnapos síkló

► **Idén ünnepli a száznegyvenedik születésnapját a budai síkló. A maga korában páratlan technikai bravúrt jelentő építmény ötletgazdája a legnagyobb magyarként is emlegetett gróf Széchenyi István fia, Ödön volt, aki 1868-ban javasolta, hogy a Várhegy Duna felőli oldalán építsenek meg egy kötélvontatású hegyi vasutat. Az avatóünnepséget 1870. március 2-án tartották. Akkor a világon ez volt a második ilyen építmény.**

Eleink mertek nagyot álmodni, ráadásul még a szorgalmuk és az akaraterejük is megvolt ahhoz, hogy az álmukat megvalósítsák. Ez volt az az „álmódó” időszak, amikor Budapest valóban világvárosná vált. (Kevesen tudják, hogy az előző századfordulón a magyar főváros a maga egymilliós lakosságával a világ tizedik legnagyobb városa volt, a glóbuszon ugyanis akkortájt mindössze tíz egymilliós vagy annál nagyobb népességű metropolis létezett.)

Az akkori lendületes és nagy ívű fejlődés hajtómotorjait azonban kicsit korábban, a kiegyezéssel gyűjtötták be. Ebben az esztendőben vetette fel gróf Széchenyi Ödön, hogy a budai Várhegy Duna felőli oldalán építsenek meg egy kötélvontatású hegyi vasutat vagy ahogy akkor nevezték: a budavári gőzsíklót. Az ötlet létjogosultságát adta, hogy abban az időben

majd minden közhivatal a Várban működött, s a bérkocsin kívül ez volt az egyetlen tömegközlekedési eszköz, amellyel a hegyre fel lehetett jutni. Széchenyi gróf a tervek *Juraszek Ödönnel* készítette el, az építési szerződést pedig 1868. május 25-én írták alá. A helyszín 1875-ig erődítményi terület volt, így a város vezetői a bérbeadás feltételül kikötötték, hogy ha katonailag szükséges, akkor a síklót kártérítés nélkül le kell bontani.

Komoly műszaki kihívásokat kellett leküzdeni a kilencvenöt méter hosszú, harmincfokos lejtésű hegy-pálya megszelídítése érdekében. A lépcsőzetesen épült, három elemből álló kocsikat a bécsi Spiering gyár készítette el, a harminc lóerős gőzgépet is Bécsből, Schulz Tódor üzeméből hozták, a kazánokat az Első Magyar Gépgyár szállította. A gőzgépet az első állomáson helyezték el, a kilenc láb (mintegy 2,7 méter) átmérőjű hengerre tekeredő kótél fent kötötte össze a két kocsit. Ezzel a gravitációt használták ki, mert a két kocsi egymást egyensúlyban tartja, többlet-energiát csak mozgásuk igényel.

Hogy a mérnökök milyen biztonságos konstrukciót dolgoztak ki, jelzi, hogy fennállása óta összesen kétszer sérült meg a szerkezet. Először emberi hiba miatt 1896-ban, egyszer

FOTO: LUKÁCS GÁBOR

meg a második világháború során, Budapest ostromakor – igaz, ekkor az egész Várhegyet szétlőtték.

A síkló épen maradt berendezéseit aztán 1948-ban elbontották, hogy a helye egészen 1984-ig csúfoskodjon. Az újjáépítés utáni ünnepélyes avatót 1986. június 4-én tartották. Azóta évente közel egymillió embert szállít Budapest legszebb helyére, fel a budai Várba.

■ JEZSÓ ÁKOS

Istentiszteleti rend • 2010. október 10.

Szentháromság ünnepe után 19. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Ef 4,20–28; 2Móz 34,1–10. Alapige: Mt 12,9–14. Énekek: 291., 47.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bolba Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bolba Márta; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., kántátázenés) Gáncs Péter; du. 6. (asztali beszélgetés) dr. Fabiny Tamás; VII., Városligeti fasor 17. de. háromnegyed 10. (angol nyelvű, úrv.); de. 11. (úrv.); VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. Schulek Máttyás; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Barthel-Rúzsza Zsolt; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. Kendah György; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Fekete Gy. Viktor; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Kopf András; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. 10. Kopf András; Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gőzön Gy. u. de. 11. Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (családi) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Máttyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Ittész István; Pillisvörösvár (református templom) du. 2.; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

In memoriam

Magassy Sándorné Urbán Margit

(1937–2010)

„Krisztus Jézus (...) megtörte a halál erejét, és az evangélium által világgosságra hozta az elmúlhatatlan életet.” (2Tim 1,10)

Magassy Sándorné Urbán Margit Budapesten 1937. február 23-án dr. Urbán Ernő evangélikus teológus, tábori lelkész és Balikó Eszter vegytan-biológia szakos középiskolai tanár első gyermekeként született. A Donkanyari áttörés utáni zűrzavaros visszavonulásban édesapjának nyomába veszett.

A soproni líceum épületében működő evangélikus általános iskolában megkezdett tanulmányait tábori lelkész édesapa gyermekeként a szocializmus idején egyik soproni gimnáziumban sem folytathatja, így a szülői háztól távol tejipari technikomot végzett Csermajorban. Már ekkor – édesanyjai engedéllyel – levelezett Magassy Sándorral, aki akkor teológiára járt, s onnan küldte kedves, egyben lelkipásztori leveleit.

Kitűnő érettségi eredménye ellenére nem tanulhatott tovább. Budapesten – Súlyom Jenő professzoréknál, szülei barátainál lakva – a Kelenföldi Tejüzemben dolgozott. Eljegyzésüket Magassy Sándorral még úgy tartották, hogy azon Sándor nagypapa, Kapi Béla püspök is részt tudott venni.

1956 kora őszen hazakerült Sopronba, s a forradalom idején – tizenkilenc évesen – a soproni tejúzemben a munkástanács tagja lett. A forradalom bukása után e tevékenységét számon kérték rajta, s felvetődött a nagy kérdés: itthon vagy nyugatra menve folytatódjék-e közös életük, ezért már 1956. december 30-án Sopronban házasságot kötöttek. Végül az Udvarnoki utcai Urbán-por-tán indult el az új család élete. Az 1957 és 1972 közötti tizenöt évben megszülettek a gyerekek: Márta, Sándor, Zoltán, Éva, Gergely.

A szolgálati utak a Nyugat-Dunántúl gyülekezeteibe vezettek: Tárnokréti, Takácsi, Marcalgergyelyi, Nagysimonyi, Bakonyszombat helyi, Sikátor. Hol családi-megélhetési-orvosi, hol közegyházi érdek az egyes gyülekezetek közötti váltások oka. Kezdő, fiatal papnéként férje oldalán teljes odaadással tanulta a falusi életet, a falu gondja-bajának számontartását, a gyakorlati lelkipásztoralást. Számon tartotta a családok esemé-

nyeit: beteg öregeket, gyarapodó családokat, és jó magvetőként vitte Isten igéjét.

A növekvő család miatt sokszor szükség volt – lett volna – nemcsak papnéi, hanem kenyérkereső szolgáltatásra is. Ez azonban a kis falvakban

legtöbbször nyárfa- és fenyőfa-telepítést, kukoricaföld-kapálást, alma és cseresznye piacra hordását, három műszakos, gombüzemi meővezetést jelentett. Nagy változás volt, amikor 1975-től Nagysimonyiban óvónő lehetett. A képzőt már ötgyermekes édesanyaként végezte.

A nagysimonyi évek alatt férje sokszor helyettesített a környék sokfiliás gyülekezeteiben: ilyenkor Margit is több teher hárult helyben vagy a saját filiában. Egy ízben Sándor fél évig Sopronban helyettesített, a család azonban Simonyiban maradt – hétközben a férj, apa nélküli élet s a hétféteken az utazás a két kicsivel nagy erőfeszítést igényelt tőle.

A nyolcvanas évek elején végezte el a teológiát levelező szakon.

Az 1987-es év hozott változást: Bakonyszombat helyre költözött a család. Sándor beiktatásakor Szabik Imre püspök gyülekezeti munkatársává avatta Margitot, majd 1991-ben a soproni templomban megtörtént a lelkészé szentelése is. Férje, Sándor a szeme állapota miatt 1992-ben kénytelen volt nyugdíjba vonulni. Sikátorba költöztek, ahol a gyülekezet már Margitot választotta lelkészének. Itt tíz évig szolgált férjével együtt. A veszprémi egyházmegegyei ifjúsági csendesnapokra és hétfévegkre, táborokba mindig elment, vitte a hittanosait; szervezett, lelkesedett és lelkesített.

2002 őszen, egy tudóműtétet követően jutottak arra a meglátásra, hogy visszavonulnak, Budapestre költöztek. Ettől kezdve már nem egyetlen gyülekezet gondjait-baját

viselték szívükön, hordták imádságban, hanem minden idejükkel-erőjükkel figyelték és bekapcsolódtak az egyház életébe, eseményeibe. Nagy tervekkel érkeztek Pestre, mi mindenre ad lehetőséget budapesti nyugdíjas életük.

Közegyházi tevékenységet Margit már 1990 előtt, a Fraternitás közösen belül is kifejtett férjével együtt. A rendszerváltás körüli időkben a nemzeti és a lelki megújulást segítette, a népi-nemzeti gondolatokat tolmácsolva. Megalakulásától tagja volt az Ordass Lajos Baráti Körnek, az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesületnek alapítója volt.

A közös terveknek férje 2003. február 10-én bekövetkezett hirtelen halála vetett véget. A nagy megrendülés után új életberendezkedés kialakítása várt Margitra, aki bekapcsolódott az Evangélikus Külmissziói Egyesület, a református vezetési Tiszta Forrás Alapítvány, a Magyarországi Luther Szövetség, a kelenföldi gyülekezet Fraknó utcai hajléktalansegítő szolgálatába. Részt vett a hittudományi egyetem tanérvnyító és -záró istentisztelein, hogy imádságban hordozhassa a lelkésznek készülő fiatalokat és a kibocsátott fiatal lelkészeket. Résztvételével és szolgálattal is segítette több gyülekezet nyugdíjas-bibliárait, látogatott egyházi idősök otthonába került papnékat, volt gyülekezeti tagjait, végzett kórházi istentiszteleti szolgálatot. Ott volt az egyházi fórumokon, hogy hozzájárulásaival hangot adhasson jobbjátó szándékú meglátásainak.

Egyre több fájdalommal járó mozgása, kiújuló és súlyosbodó betegsége ellenére kapcsolatokat teremtett és ápolt hűségben. Betegágyához – kórházba és Virágokert utcai otthonába – sokan elzarándokoltak. Sohasem a panasz szavával fogadta látogatóit, hanem életük és az egyház életének evangélikus újságunkban is felvetődő kérdései iránt érdeklődött.

Utolsó napjai kábultságában, küzdelemben két lánya vette körül odaadó szeretettel saját otthonában, ahol 2010. szeptember 17-én délután (Emma húgának születésnapján) tért meg megváltó Urához, akinek ügyéért egész életében fáradozott.

Hálásak vagyunk életéért, közönségünk végzett szolgálatáért. Az Úr hűséges szolgálóleánya volt.

■ URBÁN ESZTER

Turisztikai fejlesztésre nyert hatszázmillió támogatás

Turisztikai fejlesztésre hatszázmillió forint támogatást nyert a pannonhalmi főpaptság az Új Magyarországi fejlesztési terv nyugat-dunántúli operatív program-jából.

A 705 millió forint összköltségű projekt keretében gyarapítják a világörökségi rangot elnyert műemlékegyüttes kulturális és turisztikai funkcióit, és bővítik a látogatóbarát szolgáltatások körét – mondta Várszegi Asztrik főpap a támogatási szerződés aláírásakor.

Rábai László főpaptsági titkár a Magyar Távirati Iroda kérdésére válaszolva elmondta, hogy növelni szeretnék az ezeréves pannonhalmi apátság értékeinek ismerettségét itthon és külföldön egyaránt. El akarják érni, hogy a fejlesztések nyomán közel másfélszeresére emelkedjen a látogatók száma, amely jelenleg évente százezer körüli.

A turisztikai fejlesztést előirányzó beruházás keretében a vendégek számára új bejárat épületet emelnek. Elkészülte után a látogatók vezető nélkül is beléphetnek a monostor területére, és kötetlenebbül tekinthetik meg a látványokat.

A turisztikai szolgáltatásokat audioguide rendszer te-

lepítésével bővítik, amely több nyelven segíti és teszi kényelmesebbé a tájékozódást. A monostorban informatikai pultokat is kialakítanak, amelyekben filmek, hangok, adatbázisok jelenhetnek meg, s a látogatók interaktív módon kiválaszthatják, hogy mit és milyen részletességgel akarnak megtekinteni az intézmény területén.

A projekt a bazilika belső terének megújítását is magában foglalja. Egyebek között korszerűsítik a templom világítását, hangosítását, és bevezetik a padlófűtést. Egy középkori kapu kibontásával láthatóvá teszik a sekrestyét, a 19. századi szószéket pedig lebontják. A tervjavaslat törekvése, hogy a lehető legmegfelelőbb teret hozza létre a különböző liturgiák zavartalan végzéséhez és a vendégek komfortos fogadásához. A tervezett belső rekonstrukció egyébként az első érdemi felújítás lesz a bazilika 1876-os renoválása óta.

A kivitelezést a közbeszerzési eljárást követően várhatóan jövő évben kezdik, s 2012 nyarán fejezik be. A támogatási szerződést Várszegi Asztrik főpap és Tóth Gábor, a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség képviselője látta el kézjeggyével.

► MTI

Három nap a tettek mezején

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

2600 fiatal 220 projektet valósított meg. E sorok írásakor 79 megvalósításra váró feladat (projekt) regisztrálása történt meg, a jelentkező csoportok száma (melyek létszáma igen

változó) pedig 54. A tapasztalat szerint azonban még az utolsó napokban is nagyszámú jelentkezés várható (a jelentkezési határidő október 13.), így körülbelül 200 projektre és négy-öt ezer fő részvételére számíthatunk. (A szervezők szeptember elején tájékoztatást tartottak az evangélikus egyházi iskolák vezetőinek, valamint egyházunk gyermek- és ifjúsági osztálya is segítséget nyújtott az akció népszerűsítésében.)

A nemzetközi együttműködés 2007–2008-ra nyílik vissza; jelenleg Svájc, Ausztria, Szlovákia, Szlovénia és Bosznia-Hercegovina között valósul meg. Ez többek között a szervezés és a forrásteremtés tapasztalatainak megosztását és nem utolsósorban egymás biztatását is jelenti. Idén

mind a hat országban közel azonos időpontban (néhány hét eltéréssel) mozdulnak meg a fiatalok.

A szervezők úgy döntöttek, hogy az együttműködés örömet és tapasztalatait a résztvevőkkel is megosztják, ezért úgynevezett csereprogramot szerveztek az egyes országok között, vagyis egy-egy csoport más ország hétvégi projektjén vesz részt.

A hazai nyitórendezvény október 15-én 14 órakor lesz Budapesten, a Szent István-bazilika előtti téren, ahol számítani lehet mindhárom felekezeten egy-egy püspökre, és meghívták Sólyom László volt köztársasági elnököt, a rendezvény fővédnökét is. Ezen az alkalmon a Szélsőzsa Band is zenél. Szombat este a megírárt önkéntesek Körmendy Petra áhitata és az *Égőgérő* gospelkórus koncertjének meghallgatása után egy kis agapé mellett számolhatunk be addigi elményeinkről. A program zárórendezvénye vasárnap este a budapesti Szent Imre Gimnáziumban lesz, ahol a budapesti koordinátorok és lelkesek köszöntik a résztvevőket, Jakab Rita főkoordinátor (aki ezt a feladatot jelenleg szintén önkéntesként végzi) vezetésével pedig vetítés lesz a hétvégén készült felvételekből, majd az est táncházal folytatódik.

Mivel 2011 az *aktív polgárságot előmozdító önkéntes tevékenységek európai éve* lesz, a szervezők remélik, hogy az esemény európai figyelmet kap, és újabb országok csatlakoznak majd az együttműködéshez.

A rendezvény folyamatosan friss honlapja: <http://www.72ora.hu>. Az (egyéni és csoportos) jelentkezés is ezen az oldalon lehetséges. (Részletes információért edemes megkeresni a megyei koordinátorokat is a *Magyei oldalak* menüpont alatt.)

■ – JCsCs –

▶ Október 15. és 17. között immáron harmadik alkalommal rendezik meg hazánkban országosan a 72 óra kompromisszum nélkül elnevezésű szociális akciót, amely felekezeten átívelve ösztönzi a fiatalokat a mások iránti szolidaritásra, a közös cselekvésre. Vagyis ahogy felhívásukban hirdetik: *Tegyünk együtt másokért!*

A fiatalok kisebb-nagyobb csoportjai három napon, azaz 72 órán keresztül teljesítenek közhasznú feladatokat, mint például szociális intézmények, játszóterek felújítása, erdőtakarítás, ételosztás hajléktalanoknak, kulturális műsorok szervezése különböző közösségeknek (fogytékkal élők, idősek stb.). A rendezvény helyi szinten, de az egész országban egy időben, egy célért zajlik majd.

Az akció rámutat az önkéntes munka jelentőségére, egyben lehetőséget nyújt a keresztény fiatalok számára, hogy a hitükből fakadó szolgálataikat életszerű módon végezhessék.

A kezdeményezés 2002-ben Ausztriából indult, azóta számos sikeres projekt valósult meg Németországban és Svájcban is. Magyarországon 2006-ban szervezték meg először a háromnapos összefogást a római katolikus Szombathelyi és Győri Egyházmegyében.

2007-ben – a három történelmi felekezeten vezetőinek elhatározásával – az Ökumenikus Ifjúsági Iroda vállalta az akció országos szintű meghirdetését és összefogását. A kezdeményezés azóta igen jelentékeny eseményé vált, nőtte ki magát. Ezt jól szemlélteti, hogy míg 2007-ben 1000 fiatal 106 projektet, 2008-ban már

Keresztény „Disneyland” épülhet Mallorcán

Keresztény „Disneyland” kialakítását tervezik Mallorcán – a spanyol sziget keleti részén nyithat meg Európa első vallásos vidámparkja.

Capdepera község a kivitelezéshez már kiválasztott egy nemzetközi befektetői csoportot – adta hírül az *El Mundo* című spanyol lap. A héthektárnyi területen – amely egykor személtároló hely volt – felépítik többek között Jeruzsálem városának és a sivatag falnak a mását. A tervek szerint előadás keretében bemutatják a keresztre feszítést és az utolsó vacsorát is.

A várhatóan tízmillió euróba kerülő projekt példaképe a Buenos Aires-i Tierra Santa (Szent Föld) nevű park.

Josep Gallego, Capdepera polgármestere támogatja az ötletet, de közlése szerint erről még a városi tanácsnak is szavaznia kell, illetve a környék hoteltulajdonosait és kereskedőit is meg kell nyerni az ügynek.

A mallorcai püspökség támogatja a terveket, mivel – ahogyan kinyilvánította – a park hozzájárulhat ahhoz, hogy az emberek közelebb kerüljenek Jézushoz.

▶ MTI

Templomok lebontásán gondolkodók

A hívek fogyatkozó száma és az apadó egyháziadó-bevételek láttán a Berlin-Brandenburgi Evangélikus Egyház is kénytelen elgondolkodni egy tabu megszegésén: templomok esetleges lebontásán.

Erre a radikális lépésre eddig csak a katolikus egyház szánta rá magát. Az utóbbi években két fővárosi temploma tűnt el: a Gatow-ban (Spandau kerület) lévő Szent Rafael-templom és a tempelhofi Kapisztrán Szent János-templom.

Az ok mindkét felekezeten esetében a hívek zsugorodó száma. A Berlin-Brandenburgi Evangélikus Egyház 2004-ben még 1,3 millió (fizető) tagot számlált; mára ez a szám 1,1 millióra apadt. Ugyanakkor az egyház által fenntartott templomok száma nem változott: kevés híján kétezer építményről van szó, közülük kétszáz Berlinben található.

Az egyházi épületek többsége műemléki védeltséget élvez. Az egyre gyerebben csordogáló egyházi adóból azonban sok településen már a folyamatos kiadások fedezésére is alig futja, a szükségessé váló felújításokra pedig végképp nem jut pénz.

Egy nemrégiben tartott tanácskozáson az evangélikus egyház illetékesei komolyan fontolóra vették néhány templom lebontását. „Az az egykor kimondott tétel, hogy soha nem mondunk le egyetlen templomunkról sem, s azoknak mindig az evangélikus egyházközségek tulajdonában kell maradniuk, voltaképpen senkinek nem jó” – mondta a berlini *Der Tagesspiegelnek* Ralf Meister, a berlini egyházkerület szuperintendense.

Annak idején mint lübecki prépost Meister maga is tanúja volt a Hanzavarosban álló, *Luther Márton* kor- és harcostársáról elnevezett Melancthon-templom lebontásának. Az ot-tani vezetőség egyhangúlag döntött e fájdalmas lépés mellett. Az egyházközség tagjai ugyanis attól tartottak: az épület esetleges eladása után nem lesz beleszólásuk abba, milyen célra használja az új tulajdonos az egykori templomot.

Országos ismertségű nagy templomok karbantartása, renoválása már régóta csak állami támogatással, illetve a hívek adakozásával képzelhető el. Jól példázza ezt a berlini dóm 2007-ben elvégzett felújítása éppúgy, mint a Vilmos császár emléktemplom idén elkezdett renoválása.

Kevésbé híres templomok fenntartóinak viszont más módszert kell választaniuk az épületek állagának megőrzésére. Például a Wedding kerületben álló Stephanus-templomban októbertől videoművészek és zenészek találnak új otthonra. Ezt irányozza elő az a bérleti szerződés, amelyet a kerületi egyházközség kötött a nyáron egy keresztény alapítvánnyal.

„Jelenleg hétezer tagja van egyházközségünknek, két templommal és egy közösségi házzal együtt összesen kilenc épületről kell gondoskodnunk – mondta a *Der Tagesspiegelnek* Michael Glatter lelkész. – Az építmények a múlt században készültek, amikor még hetven ezer hívünk volt. Ha ragaszkodunk valamennyi épülethez, könnyű kiszámolni, mikor meggyünk csödbe.”

▶ MTI

EVÉL & LEVÉL

Egy hóján háromszáz éves az alberti gyülekezet

Huszonnégy szekéren 1911. szeptember 29-én érkeztek meg a Felvidékről őseink, akik megalapították az alberti evangélikus gyülekezetet. Magukkal hozták lelkészüket és tanítójukat is. A gyülekezet születésnapjára idén a jeles évforduló követő vasárnapon emlékeztünk. Az ünnepi istentiszteleten az egyházközség nemrég beiktatott parókus lelkésze, *Túri Krisztina* hirdette az igét 1Ján 4,21 alapján: „*Az a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.*”

A választott igének máig ható üzenete van – a gyülekezet történetének tükrében számunkra különösképpen. Az egyház a szeretet nagy parancsolatát megtartva tudja betölteni küldetését. Ettől lehetünk a föld sója. A szeretet abban is megnyilvánul, hogy egymás terhére hordozzuk, amire Albertiben már eddig is sok jó példa adódott.

A közel háromszáz ünneplő gyülekezeti tag szépen megtöltötte a templomot. Ezt látva még hangsúlyosabbá vált a prédikáció egyik üzenete: a gyülekezet születését reményeink szerint az újjászületése is követi. Öröm volt látni a sok gyermeket és fiatalot. Ők az egyház jövője. A szintén szeptember 29-ére eső Mihály-nap kapcsán megemlékeztünk az óvodánkat és iskolánkat újraalapító néhai *Roszik Mihály* lelkészéről is, aki nehéz és bizonytalan időszakban vállalta – idős kora ellenére – az intézmények újraindítását. Ma már jól látjuk, milyen lehetőségeket ad ez a gyülekezeti élet újbóli fellendítésére, különösen az elmúlt nehéz évek után.

Az alberti egyházközség ezzel a háromszázadik évébe lépett. Az istentisztelet végén imádságban kértünk áldást az előttünk álló feladatok elvégzéséhez, gyülekezetünkre, intézményeinkre, népünkre és hazánkra.

Az úrvacsorával záródó alkalom a jövőjében bizakodó gyülekezet örömteli és felemelő ünnepe volt.

IKER FERENC másodfelügyelő (Alberti)

Utóirat emlékek a papnétalálkozó utolsó pillanataiból

Az elmúlt évek során szinte észrevétlenül sajátos rendje alakult ki a szeptemberi vasárnapjainak. Mindegyikben van valami különleges, nem megszokott. Mindegyik mögött az átlagosnál több munka, készülés, odafigyelés van. Szerettem ezeket az ünnepeket, fontosak számomra, hiszen hetekig éltetnek, erősítenek, lelkesítenek vagy éppen elgondolkodtatnak.

A vasárnapok között immáron négy éve különleges helyet foglal el a szárszói papnétalálkozó vasárnapja. Különleges, mert kivétel nélkül mindenki készül rá. Van, aki imádságot ír, van, aki oltárt díszít, és vannak, akik kórusba állnak össze, hogy énekükkel tegyék szebbé az istentiszteletet.

Az előadóterem ezen a vasárnapon minden évben gyönyörű templommá válik. Idén sem volt másként. Az ősz színei, a lehullott falevelek s az árvácskák egy pillanatra sem engedték felednem, hogy törekény, mulandó vagyok. Különösen biztató volt az az ősi zsoltár, amelyet minden résztvevő a saját

FOTÓ: VAJDANE VÖRÖS ORSÓLYA

csaladjára gondolva hazavihetett: „... idejében megtermi gyümölcsét, és nem hervad el a lombja.” (Zsolt 1,3) Ezért, amikor kétségbeestem az elmúlt héten, hogy már megint mennyi mindent rontottam el, egyszerűen csak megfordítottam a Szárszóra elvitt családi fényképünket, és elolvastam a hátlapjára ragasztott zsoltárverset.

A vasárnap különlegessége volt az is, hogy az istentisztelet után közösen fát ültettünk, kapcsolódva a teremtés hetéhez. Hideg szélben, nedves talajon állva ástunk, lapátoltunk, öntöttünk. A fáültetés a holnapról szól, s az élétről tanúskodik. Számomra a közösen ültetett fa a reményesség és az összetartozás jelképe. A papnék fája is. Mert hirdeti: hiszünk abban, hogy amit teszünk, az fontos, emlékeztet arra, hogy szükségünk van a találkozásokra, s megerősít abban, hogy az Élet szolgálatában állhatunk.

Köszönet a hétvégéért minden szervezőnek, előadónak s mindazoknak, akik lehetővé tették számunkra a találkozást és a feltöltődést.

BARANYAYNÉ ROHN ERZSÉBET lelkész, papné (Kőszeg)

Kedves Vítális Judit!

Megérkezett az újság, nagyon köszönöm, ahogyan a cikket is. Szombati ki-rándulásunk remekül sikerült, a nagykövetségen sokan voltak, a fiaimnak pedig ízlettek a finn sütemények.

A nagykövetség információs asztalánál láttam egy *Evangélikus Életet*. Rákérdeztem a dologra, jár nekik. Az Egyesült Államok nagykövetségére is jár; ezt onnan tudom, hogy a követségről jöttek csütörtökön Pécsre, és a hölgy, aki az utazásukat szervezte, szintén olvasott a képeslapokról.

Ha nem gond, időnként küldök egy-egy e-mailt, amiben tájékoztatom róla, mi a helyzet a finn képeslapokkal és a magyar képeslapok most indult gyűjtésével.

További sikeres munkát kívánva üdvözlöm:

NÁCSA JÁNOS (Pécs)

Nácsa Jánossal a Finn templomok képeslapokon című kiállítás apropóján készítettünk interjút, mely az *Evangélikus Élet* szeptember 19-ei szá-mának 9. oldalán jelent meg. Újabb akciója keretében magyar templomokat ábrázoló képeslapokat gyűjt, amelyeket a következő címre vár: 7623 Pécs, Csened u. 20. – A szerk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) második félelvi programsorozatának témája: *A keresztényen egyház peremén: szekták, szélsőségek, kihívások a mai Magyarországon*. Előadó: Szalai András, az Apológia Kutatóközpont vezetője, az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori iskolájának hallgatója. A második alkalmat *Hetednapi adventizmus (íhletett kommentár)* címmel október 14-én, csütörtökön 17 órakor tartják az országos iroda utcáról nyíló termében (1085 Budapest, Üllői u. 24.). Áhítattal Gyurkó Donát szolgál.

A Miskolci Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja október 24-én 11 órakor kezdődő istentiszteletére, melynek keretében D. Szevik Imre nyugalmazott püspök felavatja a gyülekezet mártírsorsú lelkészének, dr. Weiszer Eleknek és felügyelőjének, Király Lajosnak állított emlékkövet. Egyben szeretettel kérjük a számunkra ismeretlen helyen tartózkodó le-származottak jelentkezését és az ünnepeken való részvételüket. Lelkészi hivatal: 3530 Miskolc, Hunyadi u. 8., 46/505-726, 46/505-727, 20/824-3222, luther@chello.hu.

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a haragokkal kapcsolatos bármely munkához.
Referencia: www.harangontes.hu
Levél-cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu

APRÓHIRDETÉS

Megbízható, gyakorlattal rendelkező, nyugdíjas nő vállalna heti három alkalommal idősgondozást, felügyeletet. 30/842-9589

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Legyen a szívetek teljesen Istenünké, az Úr. 1Kir 8,61 (Lk 12,34; Mk 2,1–12; Ef 4,22–32; Zsolt 56) Statisztikusok szerint hazánkban vezető helyen van a halálokok között a szív- és érrendszeri megbetegedés. Az örök életünkre veszeléses szívproblémáról szól mai igénk: arról, amikor a szívünk nem teljesen „működik” Isten szolgálatában. Pedig az élet alapvető problémáinak oka, ha szívünk máshoz kötődik, s elszakad attól, aki minden élet forrása. Fél szívvel nem lehet Istennek szolgálni. Így életképtelenek vagyunk. Életprogram, örökélet-program a mai biztatás: legyen a szívetek teljesen Istenünké.

Hétfő

Jóságodról elmélkedjünk templomodon, ó, Isten. Zsolt 48,10 (ApCsel 3,8; Mk 10,46–52; Gal 5,16–26) Mi jár a fejünkben? Egy-egy fülbemászó sláger fél mondata, egy agyunkba lopakodó reklámszöveg vagy valamelyik megoldatlan gondunk kellemetlen hívószava? A régiek sokféle technikát találtak ki arra, hogy az elkalandozó agyú ember gondolatai visszataláljanak az „egy szükségeshez”, az Isten szeretetéhez, a Mindenhatóhoz magához. Mindenhol adott a hely, de a templom különösen is alkalmas, hogy Isten jóságáról elmélkedjünk. Bár csak sokszor élénk a lehetőséggel, hogy a templom csendjében így imádkozunk! De templomává válhat minden más hely is – otthon, természet, utca, munkahely, ahol Isten közelségében jóságát nyugtázó szívvel élünk.

Kedd

Jézus mondta: „Nézzétek meg a hollókat: nem vetnek, nem is aratnak, nincsen kamrájuk, sem csűrük, Isten mégis eltartja őket. Lk 12,24a (Jób 38,41; Lk 5,12–16; Gal 6,1–10) Globális válság időszakában, hosszan elhúzódó magyar nyomorúság idején jó újra tudatosítani, hogy minket nem a multik tartanak a markukban, mi nem a gazdasági világhatalmak kiszolgáltatottjai vagyunk, hanem Isten gondviselő jóságának élvezői. Nemcsak környezettudatosabb életre van szükség, hanem gondviseléstudatosabb életre is. Boldog az az ember, aki rá tudja bízni magát a Krisztusban megismert gondviselő Istenre.

Szerda

Krisztus a mennybe ment, hogy most megjelenjen az Isten színe előtt értünk. Zsid 9,24 (Zsolt 27,8; Préd 12,1–7/8; Gal 6,11–18) Ez az „értünk” az életünk, a pusztat létünk titka. Isten nagy tettei mellé mindig odatehető, okmeghatározó fél mondat. Jézus ezért lett emberré, ezért szenvedett, ezért halt meg, ezért támadt fel: értünk. Hogy mi, mulandó és töredékes életű emberek az értünk mindent megtevő Isten szeretetében újra azok lehessünk, akik eredetileg vagyunk: Isten fel szabadult, boldog gyermekei itt a földön és az örök élet részesei odaát, az Isten országában. Ezt „intézi” nekünk Krisztus, aki értünk a mennybe ment...

Csütörtök

Az Úrnak félelme az ismeret kezdete. Péld 1,7 (Kol 2,3; Mk 6,7–13; Jel 1,1–8) Nagy tudásunkra büszke, önmagunkat a nagy technikai fejlődés csúcán tudó 21. századi embereknek meg kell állnunk, és el kell gondolkodnunk ezen a mondaton. Nem ott kezdődik a tudás, hogy lexikális ismereteink vannak, nem ott folytatódik, hogy megismertünk sok mindent a világ és az élet működési rendjéből, s nem ott fejeződik be, hogy mesterséges intelligenciát létrehozva túlszárnnyaltuk az emberi lét minden korábbi lehetőségét. A tudás ott kezdődik, amikor belátjuk, hogy az Úrnak félelme az ismeret kezdete.

Péntek

Bár haragomban megvertelek, de most kegyelmesen irgalmazok neked. Ézs 60,10b (1Jn 5,12; Mt 27,39–44; Jel 1,9–20) A harag jogos, a kegyelem váratlan, különleges ajándék. Jogos a harag, mert gyermekeiként letértünk arról az útról, amelyet az Úr nekünk adott, értünk készített. Éljük a magunk Isten-távolságát – rombolva, pusztítva, hiábavaló módon. Ezért jogos a büntetés. Pedig arányban sincs a megérdemelttel. Szerető apaként büntet az Isten, hogy neveljen, formáljon, veszélytől mentse bennünket. S amikor kemény kezét érezzük, rögtön ott az áldó kéz is: kegyelmesen irgalmaz nekünk. A büntetés csupán nevelő eszköz, a kegyelem pedig valóságos és életet adó erő, hatalom!

Szombat

Kiszabadítja a foglyokat az Úr. Zsolt 146,7 (Mt 5,10; ApCsel 14,8–18; Jel 2,1–7) Be kellene már látnunk, hogy fogolyként éljük életünket. Szokásaink, képességeink, indulataink rabjaiként élünk korlátok közé szorítva. Külső erők és hatalmak is bilincsbe verik az életünket: gazdasági, politikai tényezők, társadalmi folyamatok, természeti erők teszik lehetetlenné, hogy azt tegyük, amit akarunk, és felhőtlen szabadságban éljünk. János lejegyzése szerint maga Jézus mondja: Akiket a Fiú megszabadít, azok valóban szabadok. Ez a hívó ember tapasztalata: kiszabadítja a foglyokat az Úr!

■ HAFENSCHER KÁROLY (1F.)

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy özv. Medvey Mátyásné született Mihalik Piroska 86 éves korában elhunyt. Temetése október 10-én, vasárnap 14 órakor lesz Galgalyörkön, az evangélikus temetőben.

A gyászoló család

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 10-étől október 17-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>22.25 / Duna Tv <i>Pandora szelencéje</i> (török játékfilm, 2008) (110') Isztambul központjában él három, harmincas-negyvenes éveiben járó, egymástól nagyon különböző testvér, akik göröcsösen és önző módon próbálnak megfelelni a felső középosztálybeli elvárásoknak. Egy napon egy váratlan telefonhívásnak köszönhetően Törökország falvain és vidékein keresztül elutaznak a Fekete-tenger hegyeihez szülővárosukba, mivel édesanyjuk, Nusret eltűnt. Az emlékek felidézésével felszínre kerülnek a testvérek közötti feszültségek. Hasonlóan Pandora szelencéjéhez, a megoldatlan veszekedések és viták mind szerteszóródnak...</p>	<p>11.00 / PAX <i>Beautiful Day – Afganisztán</i> másik arca (dokumentumfilm) (69') 11.15 / M. Katolikus Rádió Őszi vázlat Jelenits István előadás-sorozata Pilinszky János lírájáról 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félévente 14.55 / Duna Tv <i>Bárkit utolérhet</i> (magyar dokumentumfilm, 2010) (40') 17.00 / M. Katolikus Rádió <i>A magyar opera apostola</i> 200 éve született Erkel Ferenc 21.00 / Duna Tv <i>A fiatal Freud Gázában</i> (svéd dokumentumfilm, 2008) (58')</p>	<p>10.00 / M. Katolikus Rádió <i>Életre való</i> Bérelhető kert a belvárosban? – Közteretek másképp 13.00 / PAX <i>Családi gyász, családi ünnep</i> (magazin) (38') 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Mester Éva díszüveg 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Hector Berlioz</i> 2. rész: Egyházi zene 15.30 / m1 <i>Értékek Akadémiája</i> Mitől nemzeti az irodalom? (ismeretterjesztő sorozat) (49') 18.55 / m2 <i>A kis Amadeus – Az ifjú Mozart kalandjai</i> 26/15.: A törött billentyű (német rajzfilmsorozat, 2006) (26')</p>	<p>10.55 / Duna Tv <i>A világ konyhái.</i> Törökország (francia–német ismeretterjesztő film, 2005) (26') 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebben bízunk eleitől fogva”</i> A református egyház félévente 15.10 / PAX <i>Mit ér az ember, ha...?</i> Hamar Dániel, a Muzsikás vezetője (portréfilm-sorozat) (33') 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>A magyar művészet élő legendái.</i> Sebestyén Márta 16.15 / Duna Tv <i>Nyelvörz</i> (25') 18.25 / Bartók rádió <i>75 éve született Luciano Pavarotti</i> 20.55 / Duna Tv <i>A tojás (görög–török játékfilm, 2007) (93')</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>10.55 / Duna Tv <i>Európai kóstoló</i> Belgium (angol ismeretterjesztő sorozat, 2005) (26') 11.45 / TV2 <i>Az égből pottyant család</i> (amerikai filmdráma, 1996) (92') 12.05 / Bartók rádió <i>Hangverseny-különlegességek</i> Luciano Pavarotti áriaestje 16.55 / Filmmúzeum <i>Éden kertjei</i> (színes olasz dráma, 1998) (95') 20.00 / M. Katolikus Rádió <i>Üzenőfal</i> Magazin pedagógusoknak, diákoknak és szülőknek 20.00 / PAX <i>Mint a Jézus Krisztus jó vitéze</i> (dokumentumfilm) (79') 20.30 / Duna Tv <i>És te ki vagy?</i> (spanyol játékfilm, 2008) (90')</p>	<p>13.16 / Bartók rádió <i>XXI. miskolci nemzetközi kamarakórus-fesztivál 2010</i> VII/1. rész: A miskolci Bartók kórus és a Hassler ének-együttes énekel 14.00 / PAX <i>Hét ima (koncertfilm)</i> (28') 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> A bor története 4. rész: Bor és művészetek 14.45 / Duna Tv <i>Afrika színei</i> Fehéren, feketén (spanyol ismeretterjesztő film, 2004) (53') 15.45 / PAX <i>Csoóri Sándor 80 éves</i> (koncertfilm) (94') 16.00 / M. Katolikus Rádió <i>Irodalmi látület</i> (30') 21.35 / m1 <i>A mennyország színe</i> (iráni film, feliratos, 1999) (89')</p>	<p>8.25 / Duna Tv <i>Cimbora</i> (26') 11.35 / m2 <i>„Kodály után száz évvel”</i> A Csik zenekar koncertje a XXI. kecskeméti népzenei találkozóon 12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> A magasugró pap (26') 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Architektúra</i> Barangolás az épített világban 18.25 / Filmmúzeum <i>Egri csillagok I–II.</i> (színes magyar történelmi film, 1968) (66' + 83') 18.30 / PAX <i>Az ember tragédiája</i> Az Evangélium Színház előadása (168') 23.10 / Duna Tv <i>Apu boldogsága</i> (amerikai játékfilm, 2007) (97')</p>	<p>7.00 / Rádió C (FM 88,8) <i>Lelki szász (evangélikus félóra)</i> 10.50 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 11.20 / Bartók rádió <i>Parti-túra.</i> 15. állomás: A fagott 11.30 / Duna Tv <i>Kiút 4/1.: Horváth Rozi szakács, fűszermester</i> (magyar dokumentumfilmsorozat, 2010) (7') 16.00 / M. Katolikus Rádió <i>„Valaki ír a kezdeddel”</i> (vasárnapi versműsor) 16.00 / PAX <i>Mérleghinta</i> (60') A Zákeus Médiacentrum filmjének premierje 20.10 / Duna Tv <i>A Vasálarcos</i> (amerikai–angol játékfilm, 1977) (101') 20.48 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Händel: Theodora-oratórium</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu).
Korrekktor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).
Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendei K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendei@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendei K. Péter (peter.kendei@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Kónsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratosokat nem örmünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratosokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratosokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

HALÁLOZÁS

Fájó szívvel, de Isten akaratába belyugodva tudatjuk, hogy vitéz Kapi Béla 90. életében, szeptember 24-én becsülettel végigküzdött életét befejezte. Október 26-án 11.15-kor a Farkasréti temetőben – katonai tiszteletadás mellett – búcsúznak tőle.

A gyászoló család

